6-a Jaro. N-o 262 APERAS SEMAJNE 10. Oktobro 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti	SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e	ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerhner

La higienaj ordonoj konsistiĝas per si mem tutan moralon

Oni ne povas kontraŭdiri, ke la moralo, en tiu ĉi momento, trapasas krizon. Se la religiaj moraloj sufiĉas al la homoj, kiujn instigas sincera kredo, la liberpensuloj, kies nombro estas kreskanta, deziras, ke la moralo havu pozitivan bazon, racian, kiu ŝirmus ĝiajn ordonojn kontraŭ la dubo kaj la diskuto.

Aliparte, ĉar la religiaj moraloj ne plu estas instruataj en la lernejoj[1], la bezono urĝe prezentiĝas, en la demokratioj, kiuj aspiras la laikecon, anstataŭigi tiun ĉi instruadon per tiu de civila moralo.

Nenia socio povos vivi sen moralo. Sed kio povus vere esti civila moralo, en niaj socioj, kiujn superregas kaj orientas la scienco, krom scienca moralo, kiu baziĝas ne sur principoj per aŭtoritato truditaj, sed sur veroj elmontritaj per la observado kaj per la sperto?

Nu, aperas, ke la natursciencoj, la medicinaj sciencoj, la fiziologio inter ĉiuj, formas kun ĉiu paŝo, kiel praktikajn konkludojn, leĝojn, kiujn ili malkovras, principojn, kiuj estas precize kondutreguloj prezentindaj al la civilizita homo, en liaj rilatoj kun siaspeculoj.

Oni trovas tiel en la sciencoj tiujn ĉi solidajn bazojn, kiujn la malnovaj moraloj kredis trovi en la dogmoj.

* * *

Aliparte estas vero apenaŭ kontraŭdirebla, kaj treege rekuraĝiga de la egaleca vidpunkto, ke la s a n o estas la plej granda el la bonoj. Nek la potenco, nek la riĉoj, povus havigi saman senton de bonstato, ni diru saman feliĉon, kian havigas la sano.

Ĉu la sano ne kunliveras ankaŭ, kun tiu ĉi sentaĵo de l' feliĉo vivi, la plej grandan laborkapablon kaj produktkapablon? Kaj ĉu la fizika sano ne estas krome la kondiĉo por tiu ĉi morala sano, kiu malkonas ĉiujn degenerojn, ĉiujn psikajn difektojn, tieldire ĉiujn malvirtojn, ĉiujn malsanecajn impulsojn, komence de la simpla malkontento pri sia sorto ĝis la krimo?

Ĉar, ĉe la homo, la fiziko kaj la psiko estas intime ligitaj. Ili funkcias en malvasta dependeco unu de l' alia.

Neniaokaze, do, ĉe l' normala estaĵo, la korpo kaj la spirito povos, malgraŭ kelkaj ŝajnaj aspektoj, esti en reala opozicio.

La dieto, kiu konvenas al unu, devas konveni ankaŭ al la alia. La higieno de l' korpo devas esti ankaŭ la higieno de l' spirito.

Kaj en tiu ĉi senco moralo bazita sur la higieno devas esti rigardata kiel moralo kompleta kaj perfekta, entenanta ĉiujn devojn de l' homo kontraŭ si mem kaj kontraŭ siaj samspeculoj.

Efektive ĝuste en la demandoj pri l' publika higieno precipe sentiĝas kun akuto la morala respondeco. Oni prenu, por konvinkiĝi, la banalan kazon de forkaŝo de infektmalsano, de kie povos rezulti epidemio, kiu postulos eble milojn da viktimoj.

Ĉu ekzistas pli bona ekzemplo prezentebla, por kompreni, ke la plej bona rimedo labori por sia bonfarto estas krome labori por la bonfarto de l' aliaj? Ĉar tiel, anstataŭ esti sola por labori por si, okazas, ke ĉiuj laboras por ĉiu. Tiel la higieno ne devas esti konsiderata sole kiel la moralo de l' korpo.

Ampleksante ĉiujn kondutregulojn, kiuj povas modifi la vivpovon, tio volas diri, la valoron de l' najbaro, la higieno fakte estas la tuta moralo.

* * *

La fiziologio instruas al ni, ke la korpo estas maŝino, kiu povas esti tenata en bona stato, kiel okazas pri ĉiuj maŝinoj, nur per la laboro. Kaj la higieno, per siaj reguloj rilataj al la vivo de l' individuo kaj la vivo de l' kolektivoj, instruas al ni, kiele ni povos certigi al la homa maŝino sian plej bonan produktoforton kaj sian plej longan daŭron. Ĝi diras al ni plie, kiel ankaŭ estas eble al gepatroj naskigi infanojn, kiuj estos siavice rezistemaj kaj produktemaj maŝinoj.

Siaflanke, montrante al ni, kiel la individuo estas la produkto de sia medio, la scienco indikas la punktojn, kien devos trafi la klopodoj de l' leĝdonantoj, se ili volas realigi la kondiĉojn de l' bona intelekta kulturo, kiu dependas tiom, se ne pli, de la naturo de l' tereno, kiom de la kvalito de l' semo.

* * *

Entute, la higieno ordonas al la homo zorgi pri sia sano kaj pri tiu de la siaspeculoj. Ĝi ordonas al li labori, kaj indikas la plej bonajn laborkondiĉojn. Ĝi montras al li la vantecon kaj la danĝeron de l' plezuroj, en kiuj la homoj serĉas senutile la feliĉon, en trompe loga celado, kiu foruzas ilin. Ĝi prezentas al li la sanon kiel la solan realan feliĉon.

Kaj precipe ĝi pruvas al li, ke en tiu ĉi lukto pro la sano, ĉiuj suferas pro la eraroj de ĉiu, kaj ke tiel intima solidareco unuigas kaj kunigas ĉiujn membrojn de kolektivo.

De tie sekvas serio da devoj de l' individuo kontraŭ si mem kaj kontraŭ la aliaj, tuta serio da o r d o n o j signitaj per karaktero de nepreco, tute same rigoraj en sia formo kiel tiuj de l' religiaj moraloj. Ilia sankcio estas proksima, rekta, tuŝebla, neevitebla kaj ne elaĉetebla per ia ajn kompromiso.

En higieno ĉiu eraro pagiĝas, kaj ĉiu krimo spertas sian puniĝon, same fatale kiel aplikiĝas la pezoforto. Kaj tia estas vere la karaktero de naturdoktrino ĝuste morala, kiu devas eviti ĉian marĉandon, ĉian senfortiĝon de l' konscienco! Kaj ĝuste per tiu ĉi karaktero ĉi tiu moralo de l' estonto montriĝos supera al la religiaj moraloj.

Doktoro Herikur (Héricourt).

Trad. el la franca N. B.

[1] En Francio. — Trad.

LA TUTMONDA INTERDEPENDECO

Ankaŭ la naciisma homo fakte dependas de la tutmondo. Li trinkas kafon el Brazilio, mordas per dento el siberia oro sur pipreron el Hindio, iras sur afrika gumo, fumas tabakon el Turkio, dormas sur amerika kotono ktp., unuvorte: ĉiuhore li estas en dependo de regionoj kaj homoj tutmondaj. Ankaŭ por li laboras la Internaciaj Agrikultura kaj Statistika Institutoj en Romo kaj Londono.

Internaciaj interkonsentoj protektas utilajn birdojn, la bestaron en Afriko, la fokojn en la Bering-maro. Internaciskale oni kontraŭbatalas ratojn kaj filokserojn, epidemiajn malsanojn de l' homoj. Per interlanda konvencio oni ĉesigis la produktadon de venenaj fosfor-alumetoj. Reto da meteorologiaj kaj tertremaj observejoj kovras la terglobon servantaj al ĉiuj; same la glacia avertservo en Norda Atlantiko deĵoras por ĉiulandaj ŝipoj. Sen internacia helpo multaj ŝipoj senespere pereus. La ŝipan helpkrion S O S komprenas ĉiu ŝipano, ankaŭ la ŝipan lingvon esprimatan per flirtigo de 27 flagoj. Lumturoj, lanternoj per internacie konsentitaj lumkoloroj parolas al preterveturantaj ŝipoj indiferente, ĉu temas pri samnacia aŭ alilanda. Kiam malleviĝas la nebuloj, tiam la havenstacioj de Londono kaj Novjorko, de Tokio kaj Sidneo disaŭdigas per sirenoj samajn avertojn.

Memkomprenebla afero por ĉiu estas, sendi per kelke da moneroj leteron al amiko en Hindio, Aŭstralio, Afriko. Tamen neebla tio estus sen interŝtataj poŝtkontraktoj. La trafiko pli kaj pli internaciiĝas. Jam 20 eŭropaj landoj interkonsentis saman reldistancon fervojan. Telegrafo, telefono, kablo, lasttempe radio, ĉio funkcias laŭ internaciaj konvencioj trans la landlimojn.

La arto ne mankas. Fundamenta sono a kun 435 osciloj validas por ĉiuj landoj, por ĉiuj agordforkoj.

Mezuriloj plejparte estas internaciaj. En Sen Klu (St. Cloud) apud Parizo troviĝas en kelo la originalaj metro kaj kilogramo, laŭ kiuj tiuj de ĉiuj landoj adaptiĝis. La temperaturon oni mezuras per tri sistemoj (antaŭe per multaj), same la elektran forton per tri unuoj. La mezuron de la tempo la popoloj praktikas laŭ unu kalendaro, la 24-hora tago kaj horloĝtempo estas ankaŭ organizitaj internacie.

Diverslandaj sportuloj komune konkuras ĉe olimpiadoj, policistoj internacie agas por trovi krimulojn; literaturaĵoj, patentoj per interŝtata juro estas protektataj.

Ekonomiaj kaj politikaj organizoj de la laboristoj kaj entreprenistoj internacie agas; bedaŭrinde la lastaj pli intense (per trustoj ktp.) ol la unuaj.

Nur tiel memkomprenblan aferon kiel la mondlingvon oni ankoraŭ oficiale prisilentas. Nia senlaca laboro zorgu, ke ankaŭ sen oficiala aprobo esperanto fariĝu grava ero en la ĉeno de l' tutmondaj rilatoj!

Kompiltrad. G. Nicŝe (3018).

Faktoroj, kiuj plirapidigas la tutmondan interdependecon

La ŝipo "Bremen" atingis rekordon en julio per vojaĝo trans la Atlantikon dum 4 tagoj 18 horoj. En la jaro 1859 oni bezonis almenaŭ 12 tagojn por tia transveturo. La aerŝipo "Graf Zeppelin" (Cepelin) en lastaj tagoj de aŭgusto finis rapidege sian ĉirkaŭiron de la mondo dum 20 tagoj 4 horoj (vidu n-on 259). Lindberg jam flugis de Novjorko al Parizo en 33 horoj. Per aeroplano dumtage kaj rapida vagonaro dumnokte oni povas nun iri de bordo orienta ĝis la okcidenta limo de Usono en nur 48 horoj. Sovetia aeroplano nun penas viziti Usonon trans Siberion kaj Alaskon. Novaj komercaj vojoj stariĝos per flugado super kaj trans la nordan poluson de Ŝikago — Norda Kanado — Islando al Eŭropo. En konkurso hidroplano (aeroplano, kiu taŭgas por veturi surakve kaj enaere) atingis rapidon de 530 km. pohore. Ŝajnas, ke la jaro 1929 estas jaro por la triumfo de l' aviado.

Ĉu la homa menso tiom rapide larĝiĝas? Ĉu la homa vidpunkto taŭgas por la detruo de la bariloj de distanco?

* * *

Kaj la kooperativismo tutmonda... Pli ol 50 milionoj da anoj kaj pli ol por 10 miliardoj da dolaroj da vendoj. Jen la atingo en j. 1927 de la kooperativoj kunigitaj en la Internacia Kooperativa Ligo. Rilate al loĝantara kvanto Britio plej progresis per 12,5% da kooperativanoj. El la 31 milionoj da konsum-kooperativanoj 51,41% apartenas al Sovetio; 17,49% al Britio, 9,36% al Germanio; 5,62% al Francio; 2,70% al Hungario kaj malpli ol 2% al 23 aliaj landoj. Notinda estas la malforteco en Usono, kvankam ekzistas en la Meza Okcidento kooperativoj inter farmistoj. La "ĉen-butikoj", la forto de la trustoj, la individuisma psikologio de nova pionira lando estas malhelpoj. Ĉefe la finnoj kooperas en Usono, ĉar ili enportas la kutimon kaj la vidpunkton de sia hejmlando...

Kaj la ridinda kontraŭstaro al tiuj faktoroj...

Laŭ raporto junulo arestiĝis en Budapeŝto, ĉar li penis sinmortigi en la akvoj de la Danubo. Jen lia vivhistorio: Lia patro — polo; lia patrino — hungarino; lia naskiĝloko en la nuna Ĉeĥoslovakio. Hungario forsendis lin al Polio, sed ĉar li ne parolas pole, li estis resendata. Tiam la registaro devigis lin iri Ĉeĥoslovakion. Sed tiu lando reportis lin al Polio, kie li estis malliberigata, atentante la kvinan eksporton. Dum unu jaro naŭfoje la registaroj ĵetis lin unu al la alia. Fine li decidis trovi, ĉu inter la mortintoj li havus lokon. Sed eĉ tion la registaro rifuzis permesi, kaj ŝajne denove li fariĝos kompatinda rolulo en idiota ludo. Eĉ la usona komika ĵurnalo "Judge" komentis: "Tiom la mondo suferas pro la malsaĝeco de naciismo."

Komunikis 488.

KIO ESTAS LA IWW?

MALKAŜEMA KLARIGO PRI ĜIAJ PRINCIPOJ, CELOJ KAJ METODOJ

(2-a daŭrigo. Vidu n-ojn 260/61)

Industria Unuiĝismo kaj Metia Unuiĝismo komparataj

Organiziĝi industrie estis ideo naskita kiel neado, aŭ reago, kontraŭ la malnova metia formo de organizado. Organizi metiajn unuiĝojn signifas organizi unuojn el tiuj, kiuj uzas samajn ilojn, la ĉarpentistojn sole, la pentristojn sole, la vapormaŝinistojn sole, la kaldronfaristojn sole, ktp. Tiel oni havas tiom da unuiĝoj, diversaj, kiom oni havas da ilkestoj. Tia unuiĝismo apartigas la laboristojn en iu industrio je tiom da unuiĝoj, kiom estas da metioj dungataj, kaj tiel faras barilojn inter la laboristoj, kiuj tage frotas la kubutojn reciproke, anstataŭ unuigi ilin. Por ilustri, ni uzu amerikan ŝipkonstruejon ekzemple. Ĉe ŝipkonstruejo, kie oni faras ferŝipojn, estas ĉirkaŭe 40 diversaj metioj aŭ okupoj, pli malpli. Ni nomos kelkajn. Estas muntistoj, fertranĉistoj, kaldronfaristoj, maŝinistoj, inĝenieroj, elektristoj, plumbistoj, vaportubistoj, asbestistoj, ĉarpentistoj, lignaĵistoj, kalfatristoj, pentristoj, riglistoj, ktp. Laŭ la meti-unuiĝa plano estos aparta unuiĝo "internacia" por ĉiu tia metio, havanta nenion komunan kun la aliaj, krom ke ili pagas imposton al komuna ĉefsidejo. Kelkaj el tiuj ĉi 40 unuiĝoj eble estas en unu "internacia" meti-unuiĝo, sed ĝenerale ĉiu usona ŝipkonstruejo kalkulas multajn tiajn meti-unuiĝojn. La metiaj unuiĝoj en la sama laborejo ofte disputas inter si, kaj kiam la malkontento fariĝas tro granda, estas kutime striki unuope: tiel unu unuiĝo estas venkata de la aliaj kiuj ne strikis, kiel diras nia Deklaro de Principoj. Preskaŭ ĉiuj, kiuj estas laborintaj en usonaj ŝipkonstruejoj, rekonas tiun ĉi priskribon kiel korektan. Sed plie ĝi priskribas preskaŭ ĉiujn aliajn industriojn organizitajn de la metiaj unuiĝoj. Tion ĉi ni nomas "Organized scabbery". (Tiu ĉi frazo signifas, ke tia unuiĝo ne estas pli bona ol strik-rompantaro. La angla verbo "to scab" estas idiomaĵo. Ĝi signifas "okupi la lokon de strikanto dum striko". Por esprimi la ideon per nova verbo ni dirus "skabi". Trad.) Ĝi lasas la laboristojn al la kompato de la dungintoj. Tiuj metiaj bariloj, kiuj apartigas la ŝipkonstruejon je dudeko aŭ pli da meti-konsciaj grupoj, rigardantaj unu la alian suspekte, estas ĝuste tio, kion la dunganto bezonas por daŭrigi malaltajn salajrojn, longajn labortagojn kaj malbonajn kondiĉojn. Tie ĉi ni ne traktos detale aliajn malbonajn trajtojn de la metia unuiĝismo. Sufiĉas diri, ke la IWW naskiĝis parte

kiel reago kontraŭ tiajn netolereblajn kaj neraciajn kondiĉojn.

Aldonu al tio la kompletan mankon de idealismo, kiu karakterizas la metian unuiĝismon en ĉiuj landoj, ĝian akcepton de la kapitalismo kaj la salajra sistemo kiel fino, ĝian mankon ne doni ian esperon estontan al la laboristoj kiel klaso, kaj ĝian tendencon organizi tiel nomitajn labortrustojn por rifuzi laboron al eksteruloj, anstataŭ solvi la vivproblemojn por la popolo, kaj jen la fondo, kontraŭ kiun la Antaŭparolo de la Statuto de la IWW skribiĝis.

La nova unuiĝ-movado proponis rajtigi ĉiujn metiojn kuniĝi per industria organizado, kiel ni diris supre.

Ni revenu al la ekzemplo de la ŝipkonstruejo, por montri la aspekton de tipa industria organizo. En meti-unuiĝa ŝipkonstruejo la IWW unue, kiam ĝi povas, detruas tiujn bariloj, kiuj apartigas la metiojn. Ĝi forprenas la meti-unuiĝajn membrokartojn de la kaldronfaristoj, inĝenieroj, plumbistoj, ĉarpentistoj, pentristoj k. c., kaj diras al ili: "Jam vi ne estas apartigitaj kiel kaldronfaristoj, inĝenieroj, plumbistoj, ĉarpentistoj kaj pentristoj. Nun vi estas unuigitaj kiel ŝipkonstruistoj, ĉiuj, ĉiu persono, kiu estas okupita ĉe tiu ĉi ŝipkonstruejo, kaj eĉ ĉiuj aliaj. Anstataŭ havi 20 aŭ 30 unuiĝojn tie ĉi, kaj ĉie, de nun ni havos nur unu unuiĝon: La Ŝipkonstruistan Industrian Unuiĝon. Ĉiu ŝipkonstruejo formas filion de tiu Unuiĝo, kaj en tiu filio ni havos la necesajn konsilantarojn aŭ komitatanojn por akiri kunagadon inter la laboristoj de la diversaj fakoj de la ŝipkonstruejo."

Tiele ĉiuj laboristoj de la ŝipkonstruejo formiĝos je unu unuigita anaro; ĉiuj ŝipkonstruejoj de la lando, kaj fine de la tuta mondo, formiĝos kiel unu Industria Unuiĝo, kaj la laboristoj de tiu industrio tiel estos unuigitaj por komuna agado. Ankaŭ estos Industriaj Konsilantaroj por ĉiu ŝipkonstrua centro. Post tio ne okazos, ke unu grupo laboros, dum alia strikos, tiel venkante unu la alian. Kiam ili strikos, ĉiuj strikos kune kaj gajnos. Tiel rezonas tiuj industriaj unuiĝanoj, kiuj rigardas la industrian unuiĝon ĉefe kiel superan militilon por la batalo kontraŭ la dunganto.

Tuja kaj fina celo de la IWW

La celo de la Industria Unuiĝo estas duobla. La unua celo, nuntempe, de la Industria Unuiĝo, estas servi kiel militanta organizo en la ĉiutaga batalo kontraŭ la dunganta klaso por pli granda salajro, malpli granda labortago kaj pli bonaj kondiĉoj. Tio ĉi ne bezonas esti klarigata plie, krom per la rimarkigo, ke ni asertas ke la Industria Unuiĝo, unuigante ĉiujn laboristojn en unu korporacion, estas pli bona batalilo tiucela ol la metia unuiĝo iam povos esti, ĉar tiu ĉi enhavas nur la anojn el unu metio.

Nia dua celo estas, ke la Industria Unuiĝo servu kiel perilo por la alpreno en la industrion de la laboristoj kaj funkciu kiel produktkrea aŭ disdona organizo "kiam la kapitalismo estos renversita", aŭ estos ĉesinta funkcii, t. e. estos disfalinta. Kaj dum tiu ĉi disfalo progresas, la dua celo superas la unuan.

La disfalo de la kapitalismo

Ni asertas, ke la kapitalisma sistemo de produktado kaj disdonado estas en stato de grava disfalo tra la tuta mondo, enkalkulante tiun ĉi landon[1], kaj ni konsideras, ke estas dube, ĉu la sistemo povos restariĝi kiel post ĉiu antaŭa krizo. La malnovaj organoj ne funkcias. La mondo estas en stato de bankroto. Ŝajnas, ke baldaŭ oni devos forstreki el la libroj de la kapitalista klaso bilionojn da dolaroj kiel tutan perdon, kaj ni scias, kion signifas tio al tiuj, kiuj nur havas por vendi sian labor-povon. Ŝajnas, ke la malnovaj periloj de produktado, t. e. la privata posedanto kun sia ĝenerale malgranda fondaĵo, la akcikompanio, la trusto, la trust-kombino, ne plu povas provizi la bezonaĵojn al la popolo. Centmilionoj de la popolo ne havas la krudajn plej necesajn aĵojn en ĉiuj partoj de la mondo, ĉar ili ne havas la eblon akiri posedojn el la grundo, aŭ el aliaj naturaj rimedoj, aŭ el la industria kaj komerca maŝinaro. La vivnecesaĵoj estas ĉiam malpli atingeblaj por ĉiam pligranda popolamaso, kiu fariĝas senespera kaj minacas blinde frakasi la sistemon. Ribeloj, tumultoj, rasbataloj, linĉoj, militleĝo, terurismo kaj strikegoj estas komunaj en multaj partoj de la mondo kaj pli speciale en Usono. Plie, estiĝis daŭra senokupeco pli grandskale, ol oni iam konis antaŭe, kvankam iomete moderigita dum la jaroj 1922—1923. La malriĉo kaj mizero pelas la popolon al senespero.

Desegno el IWW-gazeto

Tiuj ĉi tutaj sociaj fenomenoj estas simptomoj de la progresanta disfalo de la kapitalismo. La kondiĉoj en Eŭropo kaj aliloke pravigas la kredon, ke fina krakego minacas, kiam la kapitalista kredito estos komplete malordigita, kaj, kiel rezulto, preskaŭ ĉiuj industriaj entreprenoj ĉesos funkcii. Almenaŭ tiuj teruraj eblo] ne estas neenkalkulitaj, laŭ la kapitalista gazetaro mem.

Tiel la ekonomia danĝero kaj ĝenoj estantaj kaj estontaj faras la vivon netolerebla al milionoj. Ili sentas sin sklavigataj, per tio ke ili estas nerapide, sed certe entiratai en mondagado, kiu servas neniajn utilajn finojn, kiu promesas nenian sendanĝeron estontan. La streĉiĝo rezultanta de tiu ĉi stato de l' aferoj, kaŭzas, ke la posedantoj de la rimedoj de produktado kaj disdonado enkondukas sistemon de forto kaj perforto, por konservi siajn posedon kaj superregadon. Nuntempe oni kondukas la produktadon grandparte per la pintoj de bajonetoj kaŝitaj, aŭ per la faŭkoj de maŝinpafiloj, dum oni diskutas, en la gazetaro, kiel pri ne malproksima eblo, pri gasbomboj, kiuj dormigos tutan ribeleman urbon, aŭ lasas morti la loĝantaron je paroksismoj de ridado. La sistemo ne plu povas stari sur siaj meritoj. Ĝi nur povas konservi sian vivon per forto, aŭ per fort-minacoj, kiel oni daŭrigas la vivon de mortanto per ozono.

Tradukis SAT-ano 1781

laŭ 3-a reviziita eldono de broŝuro samtitola publikigita de IWW., 555 W. Lake St., Chicago, Ill., Usono.

(Daŭrigota.)

[1] Usono. — Red.

KUN TIU ĈI NUMERO ESTAS EKSPEDATA "LA LERNANTO"

La juĝ-proceso en Mirat

(Angle: Meerut)

Eble la okazoj en Gastonia k Palestino iom forgesigis la proceson en Mirat, Hindio, sed tiu lasta estas ankaŭ gravega, ne nur por la tuta hinda laboristaro, sed por la brita k la tutmonda, ĉar ĝi estas la kulminacio al la atakoj de la kapitalistoj k la registaro kontraŭ la nove-aperintajn industri-laboristojn hindajn k ilian rapid-kreskan mem-organizadon.

La kaŭzoj

En la j. 1928, en Hindio aperis granda strik-ondo; ĝi tuŝis ĉefe la fer-, ŝtal- k stan-laboristojn, la fervojistojn, la jutlaboristojn k la teksistojn. Ĉiu striko arigis dekojn da miloj da partoprenantoj k dum la jaro 31 milionoj da labortagoj perdiĝis, pli ol en la tuta antaŭa jarkvino. Spite la fakto, ke en ĉiu luktado plej severaj rimedoj, inkluzive multaj mortigoj, estis uzataj kontraŭ la strikantojn, tamen la teksistoj de Bombe (angle: Bombay) kuraĝis en aprilo eliri la fabrikojn, kaŭze de plirapidigaj metodoj k provo malaltigi la salajrojn. Post unu monato, 150 000 laboristoj strikis.

La Girni Kamgar

Estis dum la luktado, ke la laboristoj organizis sian propran sindikaton, la Girni Kamgar, kiu jarfine entenis 60 000 anojn. Ili daŭrigis la strikon dum 6 monatoj, malgraŭ nekredeblaj suferoj k persekutado; ili reiris la laborejojn nur pro promeso de la registaro, ke la malnovaj kondiĉoj daŭru ĝis eldono de registara raporto. Jus antaŭ la eldono, la plej agemaj sindikataj gvidantoj, inkluzive la EK-anoj de Girni Kamgar, estis arestataj k sendataj al Mirat. Spite tiuj arestoj, la teksistoj rifuzis akcepti pli malbonajn kondiĉojn k denove strikis ĉi-tiun jaron. Precize same okazis ĉe la jut-laboristoj en Kalkuta (angle: Cal-

cutta) kiel, fru-aŭguste, estis 200 000 strikantoj.

La registaro atakas

Poste la registaro antaŭmetis novajn kontraŭ-laboristajn leĝojn konsiderinde pli severajn, ol tiuj de Britio efektivigitaj en j. 1927; oni eksterleĝigis "simpatiajn" strikojn k tiujn de registaraj servistoj, limigis la liberecon de la gazetaro; k la Leĝo pri Sendanĝereco por la Publiko, rifuzita de la Leĝpropona Kunveno, estis tamen enstatutigita de la Vicreĝo mem. Samtempe oni atakis ian politikan esprimon de sindikata aktiveco, speciale ĉe la flanko de l' Tuthinda Laborist- k Kamparana Partio. En Bombe nun "timigado" kontraŭ strik-rompanton estas leĝa kulpo; ĝi rajtigas al policano aresti k bati la arestiton ĝis senkonscio. Eĉ en la juĝejo, ĉe la proceso pro konspirado en Lahor (angle: Lahore), la policanoj bategis la juĝatojn, dum la juĝisto ŝajnis rigardi en alian direkton!

La arestitoj de Mirat nombras 33 personojn (3 anglajn), ĉefe bonekonatajn en Hindio en la lab. movado; ekz., la helpsekretario de la Tuthinda Sindikata Kongreso, la sekretario de la Federacio de Sindikatoj en Bengol (angle: Bengal) ktp. Inter ili estas ankaŭ 8 anoj de l' EK de la Hinda Nacia Kongreso k preskaŭ ĉiuj el la EK de la lasttempe fondita Tuthinda Laborist- k Kamparana Partio.

Kial Mirat?

Oni provas pravigi la proceson per asertoj, ke la juĝotoj estas komunistoj; sed nur kelkaj havas ian ligon kun la komunista movado, kvankam ili ĉiuj batalas pro la samaj kaŭzoj, kiuj instigis la fondintojn de l' KP. La akuzo kontraŭ la arestitoj komenciĝas per: "Ke ekzistas en Rusio organizo nomita la Komunista Internacio..." k en preskaŭ ĉiuj el la 8 paragrafoj, oni trovas aludon al komunismo. Ankaŭ estas notinde, ke la registara advokato malfermis la proceson per flama politika atako kontraŭ la sovetan registaron k apenaŭ menciis la akuzitojn.

La registaro elektis Mirat, kiel urbon de l' proceso, laŭŝajne ĉar unu loka konferenco de l' Laborist- k Kamparana Partio tie okazis. Sed nur du el la arestitoj venas el tiu urbo, la plejmulto el Kalkuta k Bombe, kie ankaŭ okazis ilia riproĉita aktiveco. Plie, en Mirat, ili renkontas plejan malfacilon k elspezon por sin defendi. Do, oni nur povas pensi, ke Mirat estis elektita por malebligi proceson kun juĝantaro (angle: "Trial by jury", en kiu ne la juĝisto, sed la juĝantaro findecidas la verdikton). En Mirat estas distrikta juĝisto kun kelkaj asesoroj, kiuj rajtas nur rekomendi. La arestoj efektiviĝis en marto, post plena preparado fare de l' registaro; tamen, post tio, multfoje ĝi prokrastis la komenciĝon k la akuzitoj estis tenataj en karcero kiel kondamnitoj en plej varmega vetero, kun skandale malbona nutrado k granda malfacilo rilate komunikadon kun amikoj k advokatoj. Kontraste ilian maloportunon, la rimedoj de l' registaro estis la plej ampleksa skalo. La prokuroro jam ricevis 2250 £ plus 675 £ por "elspezoj" k estis permesata por la proceso elspezo da 750 000 £ sume[1]. El ĝiaj ĉirkaŭe 500 atestantoj, kelkaj venis el Anglio. (La akuzitaro multe deziras venigi anglan advokaton, pro la malfaciloj k insultoj, kiujn renkontas la hindaj advokatoj en Hindio, sed ĝis nun la kolektita mono ne sufiĉis). La registaro ankaŭ sendis al Mirat alte-pagatan oficiston, kies ĝenerala dejoro estas fari statistikojn por jara raporto al Parlamento, por organizi propagandon dum la proceso, k pagas al pres-agentejo por ĉio, kion deziras publikigi tiu sinjoro en la hindaj k britaj ĵurnaloj.

[1] 1 angla funto = proks. 5 dolaroj.

Hindaj defend-rimedoj

Fru-aprile estis starigata de bone-konataj hindaj naciistoj, Centra Defendkomitato, por kolekti monon, sed ĝis nun sen rezulto sufiĉa, ĉar la popolo estas ege malriĉa k la riĉaj ne simpatias la arestitojn. Do, en junio, la prezidanto de l' Tut-hinda Sindikata Kongreso telegrafis al la ĝenerala konsilantaro de l' brita Sindikata Kongreso por peti helpon, sekve sendis leteron per aerpoŝto. Ankaŭ en julio oni denove alvokis. Sed ĝis nun la brita Sindikata Kongreso ne respondis k rifuzas komunikadon kun la brita Defend-komitato.

Britaj defend-rimedoj

Tiu lasta stariĝis finjunie k inkluzivas ĉe la gvidantaro 7 Laborist-partiajn parlamentanojn (i. a. la esp-iston Fenner Brokŭe (Brockway), sindikat-gvidantojn k anojn de l' KP k de l' ILP. Tamen, du leteroj ĝiaj al la nuna Ŝtat-sekretario por Hindio restas sen respondo. Post la enoficiĝo de la Laborist-partia Registaro en Britio, la subpremaj taktikoj en Hindio iĝis eĉ pli severaj k du pliaj viktimoj estis aldonataj al la Mirat-akuzitoj. Ĝis nun la brita Defend-komitato sendis al Hindio 100 £, sed la proceso daŭros longan tempon k pli da mono necesas, por helpi la Defendkomitaton en Hindio k por sendi britan defend-advokaton transmaren.

La adreso de la brita Defend-komitato estas jena: National Meerut Prisoners' Defence Committee, 30 John Street, Theobalds Road, London, WC 1, el kies broŝuro la supraj faktoj estas ĉerpitaj.

E. K. L.

TERORO

(Fino. Vidu antaŭan n-on)

Krevis la "leĝeca ordo" de l' kapitalismo! Kiel ĉe ĝia naskiĝo, dum periodo de burĝa revolucio, la klasbatala rimedo estas la senkaŝa perforto. Kvankam hipokrite, obstine kvazaŭ papagoj la politikaj reprezentantoj de l' burĝaro ripetadas kaj ŝajnigas por plu influi la ne jam klaskonsciajn amasojn, ke ilia regado estas leĝa kaj justa. Sed la leĝoj urĝe, subite fabrikataj laŭ la takto de proletara revolucio, elpaŝas kun nuda klasintereso, kaj la ŝtataj kodoj pleniĝas per leĝoj pri "defendo de ŝtato, proprecrajto, leĝa sociordo ktp.". Tiuj leĝoj enhavas drakonajn punojn por ĉiuj, kiuj esprimas malkontenton pri la nuna sociordo. Pro politika konvinko, oni hodiaŭ pli baldaŭ ekzekutas ol pro rabmurdo. La pafo en manifestaciantan amason fariĝis ĉiutaga tasko de speciale por ĉi tiu afero organizita policistaro. En multaj eŭropaj landoj, la registaroj nur per tiaj leĝoj kaj drakonaj rimedoj sukcesas regi kaj provizore subpremi la proletaron.

Ĉiuj amasmortigoj, murdoj, raboj kiujn la burĝaj registaroj aplikas, estas laŭleĝa rajto. Ĉiu organiiĝo, ekribelo, protesto, malkontento, kiu endanĝerigas la pluan firegadon de kapitalistoj, estas kontraŭleĝa; la demono de l' ruĝa teroro, mem la teruriga bolŝevismo.

Se ni ne konsideras nur la politikajn tendencojn de blanka kaj ruĝa teroroj, kiel batalilojn por konservi aŭ konkeri ŝtatpotencon, kaj analizas iliajn esencojn el la vidpunkto de socia evoluo, kia diferenco estas inter la du teroroj, kiomgrade servas al la progreso de la homaro la burĝa aŭ proletara diktatoreco?

La nuna stato kaj tendenco de socievoluo, la celoj atingendaj per la apliko de diktatoreco, klare difinas iliajn karakterojn.

La iama progresiga trajto de l' burĝa teroro, aplikata por renversi la feŭdan regsistemon, perdas sian samsignifon kaj fariĝas malprogresema reakcio aplikate kontraŭ la proletaro, kiu estas la historia avangardo de pli perfekta socia evoluoŝtupo de la homaro, la efektiviganto de socialismo-komunismo.

La kapitalisma sociordo — same kiel la feŭdisma — sin bazas je subpremo kaj ekspluatado al aliaj socitavoloj. La burĝa diktatoreco kaj ties nuntempa klasbatala rimedo, la faŝismo, estas aplikata kontraŭ larĝaj popoltavoloj, por konservi privilegiojn de proporcie sensignife etnombra parazitaro. La sociaj kaj ekonomiaj interesoj de la popoloj kunpuŝiĝas kontraŭ la ĥaosa mastrumado de mondekonomio per individuaj kapricoj kaj egoistaj interesoj de privilegiita klaso. Tial la blanka teroro en sia agado tuŝas la tutan popolon, sidante sur ties brusto kiel vampiro. En siaj simptomoj ĝi estas pli sangavida, pli kruela.

La kapitalisma sociordo ne solvas la klasajn problemojn, sed male, ĉiam pli akutigas ilin, pli larĝigante sian kontraŭantan klason, la proletaron, per novaj trupoj de proletiĝantaj socitavoloj — el la etburĝaro, intelektularo, eĉ kamparanaro. Tiel la teroro alprenas formon konstantan, la burĝa diktatoreco fariĝas konstitucia, regula reginstitucio, sin bazanta je perforto. La blanka teroro, faŝismo, volante likvidi la kulturan progresadon de la homaro, haltigi la socian evoluon, estas la leĝigita vandalismo, kies viktimaro kreskas ĝis senfinaj amasoj da kadavromontoj.

La diktatoreco de l' proletaro devas anstataŭi la diktatorecon de l' burĝaro, por definitive likvidi teroron kaj diktatorecon.

NORDA ĈINIA FERVOJO

La kaŭzo de l' Soveti-ĉinia konflikto

La fervojo estas tramanĉuria parto de l' granda transsibiria ĉefvojo iranta el Eŭropo al Granda Oceano (Vladivostok). Kun branĉoj ĝi longas ĉ. 1700 metromilojn[1]. Norde sur sovetia teritorio ekzistas alia fervojo laŭ rivero Amur', sed ĝi estas je 511 metromiloj pli longa. La manĉuria vojo estis finkonstruita en 1903 de l' cara registaro, kiu tendencis okupi Manĉurion k havis sian militistaron en la vojregiono. La cara registaro por konstrui la vojon elspezis el la regna kaso 375 milionojn da rubloj (ĉ. 290 milionojn da orgramoj).

La vojo havas gravegan signifon por la ekonomio de Manĉurio, kies tuta eksporto (precipe faboj) okazas nur per ĝi (al Vladivostok k Dajren). Sole por la jaro 1926 la variro per ĉi tiu vojo egalis ĉ. 5½ milionojn da milkilogramoj k donis ĉ. 19 milionojn da orgramoj da pura profito. De l' Rusa revolucio ĝis la jaro 1924 la vojo estis ĥaose mastrumita de rusaj blankuloj, de speciala internacia komisiono k fine de Rus-azia banko, kiuj finfine sekvigis ŝuldon je ĉ. 9 milionoj da orgramoj. En la jaro 1924 inter Sovetio k Ĉinio refunkciis normalaj rilatoj, rompitaj de la Revolucio, k estis farita kontrakto pri la vojo. Laŭ la kontrakto la fervojo estas rigardata kiel komerca entrepreno administrata de egalrajtaj reprezentantoj de ambaŭ flankoj. Ĉiuj caraj kontraktoj estis nuligitaj k Ĉinio kun aliaj privilegioj ricevis rajton tute elaĉeti la vojon post 60 jaroj (je 20 jaroj pli frue ol laŭ la malnova cara kontrakto), sed sen helpo de eksterlandaj kapitalistoj-akciuloj.

Japanio k aliaj imperialistoj dum la Rusa revolucio per diversaj manieroj provis ekposedi la vojon, sed sensukcese. Ĉinaj militemaj generaloj ade rompis la kontrakton provante senpage uzi la vojon por siaj militaj celoj. Nun ili akuzas Sovetion pri aranĝo de komunista propagando en Manĉurio inter ĉinoj k volis administri la vojon sendepende de sovetiaj reprezentantoj spite la kontrakto. Pro ĉio ĉi inter Sovetio k Ĉinio okazis konflikto, kies vera kaŭzo kuŝas en tio, ke ili estas propruloj.

M. Krjukov.

Ĉefadministrejo de l' manĉuria fervojo en urbo Ĥarbin. La urbo nun havas centmil loĝantojn en la eŭropa parto k ĉ 300 mil en la ĉina.

[1] Kilometrojn.

Nur tiam vi rajtas paroli pri sukceso, kiam el via kurso rezultas aliĝoj por SAT kaj abonoj por "S-ulo".

La socialismo, la komunisma mondekonomia sistemo celas la senklasigon de la socio, kies klasdivideco estas unu el la plej gravaj kaŭzoj de perforto. Por renversi, nuligi la ekspluatsisteman sociordon, la proletara diktatoreco kun sia teroro unuavice klopodas konservi la revoluciajn atingojn, eviti aŭ almenaŭ mallongigi la daŭron kaj efikon de l' civitana milito, tiel malpliigante la viktimojn. Car ĝi estas aplikata kontraŭ etnombra parazitaro kaj ĝia sekvantaro, ĝia agadsfero koncernas nur malgrandan bandon el militistoj, aristokratoj, bien- kaj fabrikposedantoj. La socia revolucio de l' proletaro alportas definitivan solvon de l' klasa problemo, likvidas la burĝan klason kun ĝia proprecrajta klasa privilegio je la produktiloj. Per la solidiĝo de kolektiva regado ĝi senklasigas la socion, kaj la diktatoreco, la perforta regsistemo neniiĝas pro sia superflueco.

Sed iu povas demandi: Ĉu necesas ruĝa teroro, proletara diktatoreco, por anstataŭi la blankan, la burĝan?

En la historio de la socio nenie troviĝas ekzemplo, ke iu klaso abdikis libervole la regpotencon kaj privilegiojn. Ankaŭ la burĝaro ilin ne abdikas. La burĝa leĝaro servanta al la klasinteresoj, ne estas bazita je la kondiĉoj por efektivigi socialismon. Tiom longe, kiom la burĝaro uzurpas la ekonomiajn faktorojn de socia ekzistado, la politika diktatoreco, t. e. la reganta leĝaro burĝa ne estas likvidebla. Sed ĝi per sia ekonomia kaj politika potenco ŝtata ĉiumomente povas kaj kapablas nuligi ĉiujn "atingojn" de l' proletaro, akiritajn per la t. n. demokrataj rimedoj. Kaj tiun ekonomian, politikan potencon la burĝaro konservas kaj defendas per nuda perforto. Tial la perforto de l' proletara klasbatalo estas la konvena armilo kontraŭ la perforto burĝa. La elproprigo t. e. sociigo de l' produktiloj estas efektivigebla nur per revolucia ago kaj ĝi estas perforto.

La proletara diktatoreco kun siaj teroraparatoj estas nur perioda, malpli sanga, malpli kruela. Servante al la evoluo-postuloj de la socio, aplikata nur kontraŭ la faŝisma barbareco, ĝi estas pli humana, ol la reakcia burĝa teroro.

En la historia perspektivo, la proletara diktatoreco, la ruĝa teroro aperas kiel lasta fazo de perforto, servanta la progreson de la homaro.

Neniu.

Kontraŭmilitaj amaskunvenoj en Svisio

Je la 8-a de septembro la svisia socialdemokrata partio kunvokis la tutlandan ruĝan laboristaron, per amaskunvenoj, por esprimi sian kontraŭmilitan emon. Samtempe oni pledis por kreo de Asekuro por gemaljunuloj kaj invalidoj. La solvo de l' lasta problemo jam de jaroj estas postulata, sed la svisa registaro (konata kiel tre konservativa) ĉiame tute ne serioze pritraktas la postuladon de la svisa laboristaro, kvankam la afero vere estas priparolenda.

La partia alvoko garantiis tre bonan prosperon al la aranĝo. Estis aranĝitaj kunvenoj en Ĝenevo, Nojenburg (Neuenburg) kaj Araŭ (Aarau), kiuj tre bone sukcesis. Estis veraj amaskunvenoj, tiaj, kiajn la cititaj urboj neniam antaŭe gastigis en siaj muroj. La dumkunvene aranĝitajn manifestaciojn partoprenis 10—15 000 gelaboristoj, tiel publike esprimante la abomenon kontraŭ ĉia milito. Precipe la socialista junularo multnombre estis reprezentata. Tio estas tre ĝojiga fakto. Kuraĝe antaŭen, junaj batalantoj, por inda celo!

Mi mem partoprenis la manifestacion en Araŭ, akompanite de socialistaj K-doj. Eksterordinara rapidvagonaro, aranĝita de la Laborista Unuiĝo Bern, alportis nin al Araŭ. La vagonaron eniris multaj K-doj, kiuj atendis ĝin en diversaj stacioj. Ĉiu vizaĝo aspektis gaja kaj sukcesatenda. Alveninte en Araŭ je la 13.15 h., ni forlasis la kupeon. Estas neeble priskribi la impreson, kiu prezentiĝis al ni. Dense homo apud homo, K-do apud K-do, ĉiu strato plena da laboristoj! Nenombreblaj standardoj vigle flirtantaj en venteto.

Ĉe la pafista monumento min atendis SAT-ano, al kiu mi estis sciiginta mian alvenon. Spite tio, ke unu ne jam konis la alian, ni tamen certe ektrovis nin. Tuj ni ekamikiĝis. Sed pro timo fari elparol-erarojn, ni konversaciis germanlingve. Ĉar tio estis mia unua renkonto kun nekonata esp-isto. Mia K-do, tre sperta en la uzo de esp-o, multe ekdeziris paroli esp.-lingve, kaj iumomente komencis demandi min per esp-o. Preskaŭ senkonscie mi respondis al li per esp-o kaj — ho, miro — de tiu momento la embaraso estis foriĝinta, la konversacio senĝene elbuŝiĝis: mi troviĝis en Esperantio — neforgesebla okazintaĵo. Ankaŭ ruĝ-verdstelan standardeton oni rimarkis en la manifestacio, ĝi apartenis al la esp. rondo de la soc. junularo en Zürih. Certe ankaŭ aliaj K-doj SAT-anoj ĉeestis en Araŭ, nur domaĝe, ke ni ne renkontiĝis.

Jos. Broglin (14 103), Zollikofen ĉe Bern.

Proverbaro Esperanta

laŭ la verko "Frazeologio rusa-pola-franca-germana" de *M. F. Zamenhof*, aranĝis *L. L. Zamenhof*.

Unu volumo in-8, 82-paĝa

Prezo: 1,50 mk. g.

Adm. de SAT.

LA VERA VIZAĜO DE BUĤARO

Multaj verkistoj, aparte K-do D. Albanov, en "S-ulo" rakontante pri sovetiaj respublikoj de Mezazio, belsone pritraktas multvariecan, multkoloregan landon de orienta beleco — Buĥaron. Li certe skribas en romantika stilo, malkovrante por eksterlandanoj la pecetojn da historiaj memorajoj pri iama stato de l' lando, iama ĝia kulturo. Sed li eksilentis pri multaj difektoj de l' nuna Buĥaro, verdire; pri tiaj abomenaj realoj de kultureco, ĝentileco k. a. s. en tiu lando laŭ ĝia kultur-sociorda grado. Tre interesaj estas la notoj pri nuna Buĥaro de fama soveta ĵurnalisto A. Mlodik, kiu mem vidis kaj traesploris Buĥaron. Li skribas:

"Se vi ekdezirus vidi plej distingan lokon malpuregan je rilato de higieno — tio vere estas Buĥaro. Sur gravaj stratoj, ekzemple la plej centra strato de l' urbo tie leviĝas baseno, en kiu troviĝas ŝlima, malpura akvo. La akvujo estas plene malfermita por multaj malpurajoj, kiel por vento, polvo k. a. Apud la baseno pendas tabuleto kun surskribo: "Estas malpermesite lavi sin kaj tolajon." Sed ĉiu malatentas tiun deklaron kaj ĉiu, kiu deziras malpurigi la ujon, faras tion ĵetante restajojn de cigaredoj kaj alion en tiun basenon, kiu konservas la akvon por trinkajo.

"En multvariaj stratetoj, da kiuj multege entenas Buĥaro, putras bestaj kaj homaj restajoj. En centro de l' urbo oni preparas, en grava strato, antaŭhieraŭan viandon por nacia manĝajo "ŝaŝlik". Centoj da infanoj infektitaj de haŭtmalsanoj sin klinas en la urbo kiel katidoj. Plej disvastigitaj malsanoj tie estas likeno kaj "parŝa", kiuj etendiĝas larĝe dank' al tia senprizorgeco al l' infanoj. La muŝoj en Buĥaro estas nekalkulebla nombro. Teleroj kun "ŝaŝlik" kaj "plov" (ankaŭ nacia buĥara manĝajo) dronas kune kun siaj elmanĝantoj en nebuloj da miriadoj da muŝoj."

Tio pri la higien-kultura grado de Buĥaro. En rilato de produktado, la naciaj tajloroj, prilaborantaj materialon el silko, tapiŝojn, juvelojn ktp., iom post iom malaperas, kvankam la soveta registaro penas akiradi tiajn objektojn pagante altan sumon. Do la nacia produktado malkreskas kaj estonte ĝi tute malaperos. Kompreneble, anstataŭe aperas granda industrio, kiu plialtigos la nivelon de l' lando, sed maloftajn produktojn de l' buĥara popolo ĝi ne povos restarigi. Malnovaj buĥaraj farajoj kune kun sia orienta romantiko mortas forportante kun si la kulturon, la morojn kaj kutimojn de tiu iam fama kaj militema popolo. Kio rilatas la historiajn memorajojn en tiu lando, verdire ankaŭ nenio estas farita por konservi kaj subteni tiajn historiajn trezorojn. En Buĥaro ekzistas iu asocio nomata "Komstaris". La nomo signifas "Asocio por defendo kontraŭ disfalo de l' memorajoj en la lando". Sed rimarkinde malmulte da laboro estas farita de ĝi. La fama kortego de l' lasta emiro buĥara iom post iom disfalas. Anguloj de multaj ĉambroj estas vualitaj per araneajoj. Skulptitaj plafonoj, la produkto de plej eminentaj persaj pentristoj, disŝutiĝas. La estinta "haremo" (kortego por la multaj virinoj de l' emiro) pereas, eĉ en

La Bazaro en Buĥaro

multaj ĉambroj la plafonoj defalis. Multvaloregaj skulptajoj kaj bareliefoj staras antaŭ la pereo.

Kaj analogie la afero statas rilate al aliaj memorajoj pri la antikva Buĥaro. En kultur-sociorda rilato ankaŭ ne ĉio estas orda, precipe se oni pensas pri la demeto de l' "paranĝi" (vualo por virinoj, per kiu oni kovras la vizaĝon). Preskaŭ ĉiutaĝe loka gazeto informas pri mortigo al fraŭlinoj pro demeto de l' "paranĝi". En tiu krimo partoprenas edzoj, fratoj, patroj k. a. Antaŭnelonge estis mortigata pro tiu sama "krimo" eminenta artistino de l' buĥara teatro Haĝajeva. La patro inspiris por la krimo sian filon, kaj tiu lasta mortigis lian dormantan filinon per ponardo. Jen la plej distingaj trajtoj de l' nuna Buĥaro. For romantikon, kaŝantan abomenajn realojn de iamaj sangaj tradicioj de barbarismo, kiuj restajoj estas konservitaj ĝis la nunaj tagoj!

V. Fedorovski (13059).

BIBLIOTEKO DE SENNACIULO

Ĵus aperis ĝia 10-a volumo.
Serio Scienco:

La Vojoj de formiĝo kaj disvastiĝo de la Lingvo Internacia

Studo de E. DREZEN.
Esperantigis el rusa lingvo N. N.
Kun kronologia tabelo pri la historio de lingvoj internaciaj kaj universalaj.
64 pĝ. Prezo: **0,60 mk. g.**
Administracio de SAT, Colmstrasse 1, LEIPZIG O 27. En Sovetio: CK de SEU, Poŝtkesto 630, MOSKVO.

DISKUTEJO

Laboristaro kaj fumado

Ŝajnas al mi, ke la cito el "Vegetarische Bode" ("S-ulo", n-o 255) pri fumado inter virinoj, elmontras tian sofismon, kiu neniam povas helpi alcelitan finon. Ekz., oni skribas pri laborista familio (notu tiun vorton "laborista") kiu, dum pluva dimanĉo (almenaŭ, ne ĉiam pluvas!) sidas hejme — fumante. Tiam oni inside aldonas: "Ĉie estas same", kvazaŭ nur necesas 3-homa laborista familio k pluva dimanĉo, por ke tiu familio sidu hejme — fumante. Ankaŭ post simpla statistika resumo pri fumado inter 12- k 55-jaraj virinoj, estas enŝovita: "Tiel aperas, ke 45% ... t. e. difektis (-as) sian sanon, sian patrinecon, tiel ke sekve de tio iliaj infanoj dumvive suferos je subnorma sano, ke pli ol normo mortos dum la unuaj vivjaroj." Laŭŝajne ĉi tiu malhonesta konkludo estas bazita nur sur deklaro de u n u novjorka kuracisto, d-ro Barber k elmontro de "alia" kuracisto nenomita.

Mi tute ne povas kredi je la opinio de d-ro Barber nek je la elmontro de d-ro Anonimo, ĉar mi vivis dum sep jaroj en lando (Birmo), kie fumas ĉiuj, eĉ infanoj 3—4-jaraj k mi rimarkis, ke la tiea popolo (temas pri la antaŭ-industriiga periodo) estas sana, forta, feliĉa k gaja. Ĉu ne ankaŭ en aliaj landoj ekzistas ĝenerala kutimo rilate fumadon sen la malbonaj efikoj prikredataj de la du doktoroj? Ekz., la ruĝ-haŭtuloj estis forta popolo, antaŭ ol venis la blankuloj; en la Oriento la kutimo fumadi estas tre disvastigita. En Anglio, estas ĉefe la burĝaj virinoj, kiuj fumas, tamen iliaj infanoj estas ĝenerale pli sanaj ol tiuj de m a l r i ĉ a j ne-fumantinoj.

Mi persone malŝatas fumadon, sed pro tio ne deziras forpreni de aliu la (por mi) strangan plezuron, kiun ĝi donas. Por mi la malagrablo kuŝas en la post-odoro, la dislaso de la cindro en mian ĉambron, en la disjeto de la bruligitaj alumetoj. Tio donas aspekton de aĉa malordo. Sed tio ne estas grava, kvankam kelkfoje oni ŝatus, ke la fumantoj estu iomete malpli egoistaj.

Mi kontraŭas fumadon inter l a b o r i s t o j speciale pro alia kaŭzo, pro la ekonomia, tiu faktoro, kiu ĉiam dividas la laboristojn de l' riĉuloj. Mi ŝatus, ke tabako estu aŭ tute senpaga, aŭ tiom kara, ke nur riĉuloj povus ĝin aĉeti. Ĉi tio, ĉar mi konstatas, ke oftege gelaboristoj (ankoraŭ ĉefe la viroj) elspezas grandan parton el siaj mizeraj salajroj por tabako, kiam ili bezonas pli da manĝajo, varma vestajo k aliaj necesajoj. Mi renkontis multajn junajn mizerulojn en la oficejo de la brita organizita senlaborularo k mi rimarkis, ke, maldikaj pro nesufiĉa nutrado, ili trovis rimedon por aĉeti cigaredaĉojn, kiuj laŭ ilia opinio, eĉ m a l a k r i g i s l a d e z i r o n m a n ĝ i.

Ni prijuĝu demandojn en "S-ulo" racie k aposteriore k ne atentu la sentimentalajn, puritanajn falsigojn de tiuj, kiuj malaprobas liberecon ĉe virinoj k laboristoj.

E. K. L.

Kiu mi estu unue: ĉu partiano? ĉu esperantisto?

Tian demandon mi starigis antaŭ mi, tralegínte ardan k elokventan artikolon de K-do Lanti "Postkongresaj pripensoj" (n-o 255). Mi profunde ekmeditis pri ĉi tiu problemo. Mi ne dubas, ke K-do Lanti senhezite sin deklaros unue esperantisto (kvankam en ĉi tiu artikolo li ne kuraĝis doni ian respondon), sed mi certe ne tiom facile decidus!...

Mi meditas: Proleto konsideranta sin unue esperantisto, per tio sama neeviteble agnoskas, ke por atingo de estonta senklasa, sennacia socio al li ŝajnas plej grava laboro eduka, agado por kreo de sennaciuloj, agado por interligo de diverslandaj proletoj; unuvorte, sur la unuan lokon li starigas agadon esperantistan!...

Aliflanke, proleto agnoskanta sin unue partiano[1], per tio sama klare elmontras, ke laŭ lia konvinko, la neevitebla alveno de la estonta tuthomara, senklasa k sennacia socio estas neebla sen diversaj formoj de kruela, senindulga klasa (politika k ekonomia, enparlamenta k surstrata) batalo. Laŭ lia konvinko, nur per batalo de proletaro kontraŭ kapitalistaro, kontraŭ burĝaj registaroj, kontraŭ imperialismaj militoj, k per venko de proletaro oni povas atingi k atingos la komunisman, sennacian socion. Samtempe li certe ne malkonsideras egan gravecon en tiu klasbatalo de internacia proleta interligo k solidareco, egan signifon de sennacieca edukado de proletaro, k egan unikan valoron de internacia lingvo por efektivigo de tiu ĉi interligo k tiu ĉi edukado. Sed tamen por li L. I. ĉiam restas nur la helprimedo por sukcesigo de la ĉefcelo — venko de proletaro en klasbatalo!... Ja per sola edukado de l' proletaro, oni ne povas detrui la imperialisman potencon, la burĝaro propravole ne fordonos ĝin!

La elekto jam fariĝas klara: sendube mi estu unue partiano!

Tamen, mi jam aŭdas, kiel K-do Lanti rekrias al mi: — Ne temas ja pri konduto de Gek-doj ekster SAT! Ekster SAT sendube ĉiuj klasbataluloj povas kaj eĉ devas esti unue partiano. Pri tio mi konsentas k jam multfoje deklaradis en miaj artikoloj. Nun temas pri nia sinteno **en** SAT!...

Nu bone, ni pripensu ĉi tiun aserton: Kio okazos, se mi restante ekster SAT unue partiano, en SAT estados unue esperantisto? Mi timas, ke ĉiokaze mi estos duspirita, duvizaĝa homo. Mia menso ne estos unueca k racia. Neeviteble mi fariĝos malbonega partiano, ĉar estas klare, ke bona partiano estas nur tiu, kiu ĉie k ĉiam prijuĝas ĉion de nur unu difinita, klara pozicio[2] — partia vidpunkto!

Ne, sufiĉas! Mi jam elektis: mi estu unue partiano ĉie k ĉiam!... Tiele mi plej bone servos al bono de la homaro, tiele mi plej bone akcelos la pli rapidan alvenon de la estonta senklasa, sennacia, tuthomara, komunisma socio!...

Tio estas nun mia forta konvinko! K-do Lanti, mi petas, respondu nun al mi! K. Fade.

[1] Sendube, de klasbatala partio.
[2] Sed, certe, oni konscie elektu ĉi tiun pozicion, sed ne alprenu ĝin blinde, laŭ kredo, kiel dogmon!

Simpla rimarko. *K-do Fade vokas min al diskuto. Ĉu vere necesas? En ŝia artikolo li ja demandas k respondas mem. Ŝajne li pli bone ol mi scias, kion mi opinias pri la demando!...*

Cetere, en la n-o 59 de "S-ulo", t. e. antaŭ tri jaroj, mi jam starigis k respondis al sama demando, k en "La Laborista Esperantismo", pĝ. 18, dua alineo de supre, komprenema leganto povas ankaŭ trovi respondon al la demando de K-do Fade.

Mi do nur rimarkigu, ke nia diskutema K-do malbone starigas sian demandon k sekve maltrafa estas lia respondo. Ĉiu klaskonscia esperantisto ja estas konvinkita, ke esp-o estas nur ilo, sed ke tiu ilo estas necesega por la emancipado de l' Proletaro. Aliflanke li konstatas, ke la partioj ne konsentas uzi tiun ilon; sekve li konkludas tute saĝe k logike, ke la akiro de esp-o k ĝia praktika utiligado per la SAT-aparato forigas mankon en la partia laboro.

Tiu rimarko sufiĉas miaopinie por montri la erarigan manieron, laŭ kiu K-do Fade starigis sian demandon, k kial sekve respondo ne utilas. E. L.

La Flandra Movado

En "S-ulo" (n-oj 253/54) aperis artikolo de K-do L. Bergiers, pri kiu mi ne povas konsenti, pro ĝia nacieca tendenco k faŝista inspiro, k ĉar en ĝi troviĝas nekompreneblaj eraroj. K-do B. volas kredigi, ke en Antverpeno la lingvo ĉefe uzata estas certe la franca; tamen ankaŭ la burĝaro uzas tie la flandran. Ĉu K-do B. ne scias, ke dum la parlament-elekto de pasinta decembro (en kiu la kom. partio ankaŭ partoprenis por la bono de flandroj) la francema kandidato akiris iom pli ol 30 mil voĉojn, dum la flandrema pli ol 83 mil? Plie K-do B. duonklare diras, ke la aktivistoj estis "aĉetitaj" de la germanoj! La plej akresona argumento de la faŝista gazetaro certe ĝi estas, sed la socialista Van der Velde, kiam li estis ministro de la juĝpovo, diris en la parlamento, ke la aktivistoj estis idealistoj "aĉetitaj" k la flandroj devis helpi per publika monkolekto la familion de d-ro Borms, la ĉefo de la aktivistoj.

La socialista partio — diras K-do B. — komencas kompreni sian eraron, t. e. interesiĝon pri la flandra movado! Ĉu vere? La socialista partiestraro organizas eksterordinaran partikongreson, kun la sola punkto sur la tagordo: Pritraktado de la politika situacio. La enkonduka raporto klarigos k pritraktos plejparte la lingvan problemon en Belgujo. Por la kapitalistaro, oficisto franclingvano estas pli utila ol flandralingvano, estas vere, sed por laboristoj tio ne gravas: ĉefa afero estas, ke li laboru kiel eble plej; la ekspluatado ne estas naciema, tiam kiam la profito estas en risko. En la Limburgaj k ceteraj karbminejoj, ĉu pli flandroj aŭ fremdlandanoj laboras? Fremdlandanoj, ĉar ju malpli ili parolas des pli la kapitalista sistemo povas ekspluati ilin.

La kapitalistaro en Belgujo, — K-do B. mem diras — estas francema, la laboristaro flandrema. Kiel do la flandra movado povas malhelpi, malutili al la laboristaro? Ĉu ekonomia k lingva libereco, aŭtonomio por ĉiu popolo, por ĉiu lingva grupo, kiel en Sovetio — ne povus solvi la problemon pli bone ankaŭ en Belgujo? (13066)

ĴUS APERIS
DU NOVAJ LIBROJ ĈE SAT-KOOPERATIVO!

1. La belega fantazia romano de A. Bogdanov

RUĜA STELO

kolektive el rusa lingvo tradukita sub redakto de N. Nekrasov k S. Rublov. Formato 12×18 cm. 168 paĝoj. Prezo: **1.60 mk. g.**

2. La 9-a volumo de "Biblioteko de Sennaciulo". Serio: Scienco

REVOLUCIO EN LA LINGVOSCIENCO

Jafetida lingvoteorio de akademiano N. Marr. Skizo de A. P. Andreev. 68 paĝoj. — Prezo: **0.60 mk. g.**

Mendu tuj ĉe Administracio de SAT, Colmstr. 1, Leipzig O 27, Germanio.
Sovetianoj mendu rekte ĉe CK SEU, Poŝtkesto 630, Moskvo.

POR NIA DISTRO

Kamarado Snejko — Pardonu!!

Mi pekis gravege kontraŭ K-do Snejko k publike petas lian pardonon. Mia artikolo presita en "S-ulo" enhavis jenon: "La redaktoro (pro mondonaco, sendube) per presigo de senpaga anonco helpas la "inventiston" disvendadi sian burĝan "inventon". Mi neniam intencis diri, ke K-do Snejko estas malhonesta, sed nur ke li estas tre naiva k sendube trompita de K-do Ploss.

La kulpo estas mia: Kredante, ke K-do Snejko estas naivulo, mi samtempe supozis, ke li komprenus subtilecon. Se tiu artikolo vere enhavis "ofendon k kalumnion", ĝi ankaŭ enhavis pardonpeton. "Pardonu K-do redaktoro! Pardonu, K-do Ploss! Mi kulpigis vin senkaŭze." Mi eĉ estas skribinta "Ne konvenas, ke oni, havante SAT-anecon de duono da jaro, malfidu nian honorindan redaktoron". Kial la neceso rehonorigi lin? Rehonorigi signifas ke li iam estis perdinta sian honoron. Konfesu, K-do Snejko, ĉu vi ne plendis al la K. K. pri "ofendo kaj kalumnio" nur por kaŝi la fakton, ke vi estas trompita de K-do Ploss?

Nun ion private, K-do Snejko. Vi regajnis vian honoron renovigitan. Ĝi brilas samkiel glorkrono ĉirkaŭ la kapo de sanktulo. Sen mi neniu estus sciinta, ke vi iam posedis honoron. Sed mia estas tre kotigita. Mi estas malriĉa laboristo k honoro estas tre multekosta en Usono. Mi petas, ke vi presigu en la Scienc-Kultura Paĝo de "S-ulo" artikolon pri mia invento, por ke ĝi aspektu kiel novaĵo. Mia invento ne nur "resanigas malsanajn vitraĵojn, sed eĉ imunigas la sanajn". Ĝi estas... "Salo! Ordinara salo, kiun oni manĝas kun terpomoj kaj ovoj."

Mi miras pri la silento de K-do Ploss. Ĉu li ne atentas sian honoron, aŭ ĉu li ankoraŭ ne rimarkis, ke ĝi estas for?

Sed eble li komprenis mian artikolon... Ben Odinov (13268).

SENNACIULA VIRINA PAĜO

Sub la kontrolo de Virina Sekcio de SAT. — Red. Adreso: Elma Adamson, Box 73, Göteborg, Svedio.

La laborkunsido de SAT-aninoj ĉeestintaj la 9-an SAT-Kongreson en Leipzig

La kunsidon partoprenis 43 K-dinoj el 9 landoj: Anglio, Alĝerio, Aŭstrio, Estonio, Francio, Germanio, Hungario, Nederlando kaj Svedio.

Kiel prezidantino por la kunveno estis elektata K-dino M. Batta (633), Vieno, protokolis K-dino v. Trostenburg (12 720), Amsterdam.

La tagordo estis jena: 1. Raporto pri la vivo de div. landaj SAT-aninoj. 2. SAT-Virina Sekcio. 3. Virina paĝo en "S-ulo". 4. Estontaj taskoj. 5. Elekto de sekciestraro.

K-dino Siedentopf (5623), Leipzig, parolas pri la laboroj de 15—29 espistinoj en la kongresurbo. Ili plejparte estas organizitaj virinoj.

K-dino Frölich (9839), Warnsdorf, parolas pri la mizera vivo de virinoj en la "libera" Ĉeĥoslovakio. Ofte la salajroj de virinoj ne estas pli ol 50 kronoj ĉeĥaj (ĉ. 1½ dol.). Okaze de senlaboreco nur ¼-jara subteno estas por sindikate organizitaj laboristoj, por neorganizitaj nenia subteno ekzistas.

K-dino Sampson (4651), Torquay-Devon (Anglio): La virina movado tie ankoraŭ estas tre malforta. La kooperativa movado estas tre vigla, same la kultura.

K-dino I. Pusch (13 585), Görlitz (Germ.): Ĝenerale la salajro de l' laboristino en Germanio estas 15—20 mk. g. semajne. Multaj virinoj ne estas sindikate organizitaj.

Ĉar la germana registaro ne permesis al la sovetiaj virinoj la envojaĝon en Germanio K-do Drezen (1518), Moskvo, parolis je la nomo de sovetiaj SAT-aninoj. Li koncize skizis la liberan vivon de Sovetianinoj, speciale la leĝojn, kiuj defendas la interesojn de virinoj. En Sovetio la virinoj estas samrajtaj kun la viroj, same inter la salajroj ne estas diferencoj. La patriniĝanta virino ĝuas specialajn favorojn en la lando de laboristoj.

Serioze estis priparolita la afero de Virina Sekcio en SAT. K-dino Mikstätter (2019), Hallein (Aŭstrio), kun bedaŭro konstatas, ke la SAT-aninoj ne estas sufiĉe aktivaj en la SAT-movado. Multaj SAT-aninoj nur ekzistas sur papero, sed ne laboras fakte. Ŝi proponas, ke en la lokaj SAT-rondoj oni klopodu aktivigi ankaŭ la SAT-aninojn.

K-dino Dresen (4227), Tallinn (Estonio), diras, ke la K-dinoj mem kulpas, ĉar ili ne partoprenas la laborojn. Ni klopodu dum la sekvontaj SAT-Kongresoj pli bone organizi niajn laborojn.

K-dino Sampson demandas pri tio, ĉu ne eblus ankaŭ por virinoj aranĝi kursojn por eduki inter ili oratorojn.

Por fari pli interesa la "Virinan Paĝon" en "S-ulo", K-dino Batta petas la K-dinojn alsendi bonajn mallongajn artikolojn. Same la K-dinoj klopodu traduki naciliŋven la privirinajn artikolojn aperantajn en la esp. presorganoj. Ni klopodu, ke la div. landaj virinaj presorganoj enhavu artikolojn el esp-o tradukitajn.

K-dino v. Trostenburg demandas pri tio, ĉu ne eblas, ke sciencaj artikoloj, pri seksaj demandoj, infanedukado ktp. ankaŭ aperu en la "Virina Paĝo".

Post serioza pritrakto de l' estontaj taskoj la kunsido elektis la Sekciestraron, kiu konsistas el jenaj K-dinoj: Sampson (4651), Anglio, Mikstätter (2019), Aŭstrio, M. Batta (633), Germanio, Fedotov (4797), Samara (Sovetio), E. Adamson (9966), Göteborg, Svedio. La redaktoro de "Virina Paĝo" estas K-dino E. Adamson. Estas petataj ĉiuj K-dinoj sendi raportojn al ŝi pri la vivo de lab-inoj en la tuta mondo.

La kunsido finiĝis per la kanto de La Internacio.

Pri virin-patrina vivo

Al klerigo de gejunularo precipe en seksa rilato oni devas doni pli da atento ol ĝis nun. Mi mem devas konfesi, ke mi ĝis mia 19-a vivjaro timis ĉiun viron, ĉar mi supozis fariĝi patrino per unu kiso de li. Dum la jaroj kreskis en mi pli kaj pli la neklara sopiro pro unu al mi kara homa estaĵo. Ne sciis mi, ĉu ĝi estas la infano, kiun mi pensis ligata al viro; aŭ la viro mem.

Mankis al mi kamarado, amiko aŭ amato!? Ĝis nun ni virinoj staras antaŭ la fakto atendi la "pli fortan sekson" kaj ĝian elektemon. Tiam eble "ĝi" deziras baldaŭan edziĝon. Ke en Germanio eklezia beno malnecesas, estas granda avantaĝo. Ni esperas konkiri la rajton de kunvivado sen la ŝtata permeso; sed ankaŭ sen la malbonkomprenema okulumado de la genajbaroj. Ja ne nur la lastaj, — niaj plej proksimaj spiritparencoj, ripete konstatite, malfavoras kaj nomas nemorala kunvivadon de viro kaj virino. Bedaŭrinde ilin regas ĉiam ankoraŭ la porkapitalista pensdirekto.

Mi ne lasis beni mian edzecon de pastro, kaj en sama spirito estas edukota mia infano. Mi rigardas la eklezion jene: La pastraro estas tiaj laboristoj, kiaj estas ni. Ili perlaboras sian panon preĝante. Formi belajn malsaĝigajn frazojn estas ilia profesio.

Ke miloj da pliaj feliĉaj geedzoj estus, se ne regus tia loĝejmizero, ni ĉiuj komprenas. — Sed en la infandemando ĉiuj liberec-aspirantoj almenaŭ devas scipovi unuiĝi sur unu bazo. Antaŭ ĉio naski ne pli da infanoj ol kiom ili povas eduki laŭ sia mondkoncepto, ankaŭ tie kaj tiel helpante la homaron liberiĝi. Eviti la "karan dion" en ĉiu formo estas ĉefpostulo. "Li" estas plej potenca servisto al Kapitalismo.

Nur per propraj infanoj, kiujn oni observas atente de la unuaj tagoj, ni ektrovas la plej bonajn rimedojn por eduka maniero. Infanoj signifas perdon de realigo de kelkaj propraj deziroj, sed tamen se oni konscias, pro kio — estas facile al ni rezigni.

La infanoj — — — kaj patriniĝi!! Kia ĝojatenda kaj samtempe feliĉiga sento, se virino eksentas la unuan movon de estiĝinta vivaĵo homiĝanta! Ĝin nur virino povas kompreni, sed ankaŭ ŝi ne povas formi tion en vortoj, des pli ne, ju pli da ĝojo kaŭzis la ekesto. Ĉiuj malagrabloj de gravedo volonte, senriproĉe estas tiam tolerataj. Daŭra korpa malbonfarto, vomo kaj manĝ-apetito, vomado — kaj ree vomado. Doloroj ĉi tie kaj tie, senforma ventra ŝvelaĵo, peza iro ktp. La penso: mi portas novan homon, mallaŭtigas ĉiun plendon.

Epizodo ankaŭ estis: elekti nomojn. Kiu sekso, al ni estis tute egale. Nia unusola deziro estis havi sanan infanon. Ni ambaŭ estas esp-istoj, kaj konsekvence ĝi ankaŭ devos esti tia. Tial ni elektis por knabo la nomon "Esperido", por knabino "Pia-Floro".

Dum la sepa monato (28. 7. 1928) de mia gravedeco min atakis subite fortega sang-elfluo, kiu ripetiĝis 20-foje, pli forte la sekvantan tagon, kaj endanĝerigis mian kaj ĉefe la vivon de l' infano. La doktoroj en virin-malsanulejo atendis subitan tro fruan naskon ... Kion mi nun suferis pro timo perdi la sopiritan infanon! Senmove mi devis kuŝi preskaŭ monaton, kaj la infano, la "friponeto", estis savata kaj atendis ĉe mi pornaskplenkreskon.

7. sept. 1928 denove ribelo; tri horojn daŭris la turniĝado por plej bona eliro al la mondo. Kutimo estis jam paroli al interno, kaj tial mi alparolis ĝin: "Atendu nur, vi estos baldaŭ liberigita." Dum la daŭro de la gravedeco mi ne interrompis mian kutiman laboron kaj ankaŭ mi partoprenis ĉiujn ekskursojn de mia edzo ĝis la lastaj tagoj kaj ĝuis ilin. Ĉio tio al mi faciligis la tagon de mia duobliĝo, mia unua vera festtago. La barakto sur akuŝo-lito daŭris nur 2 horojn. La 12. sept. je 24-a horo precize mia infano ricevis la unuajn batojn sur la sidvangojn, por ke ĝi kriu.

Miajn internajn esperojn naski filon distranĉis la voko: "Gracieta knabino kun kavetoj en vangoj" ... Post 20 minutoj mi unuafoje vidis mian filinon, jam banitan kaj vestitan por rigardi ŝin. Kaj tuj poste oni deprenis de mi ĉion, kion la naturo preparis por nutrado kaj ŝirmo de la infano.

Post 12 horoj mia infano devis labori, unuafoje, sed ĝi ne volis. Verŝajne ĝi estis tro maldiligenta: Kiu scias? Same okazis post 15, 18, 21 horoj. Sed tiam konstatis doktoro, kiu observis nin, malmoliĝintan lakton en mamoj, kies depreno kaŭzis pli da doloroj ol la patrinoj (12) gravedo. Laŭ fiksita ordo ni patrinoj (12) en ĉambrego ricevis niajn infanojn por

N-o 2 — 4-a jaro Gvidanto k kompilanto: O. BÄSSLER, Gerberstr. 24, Leipzig C 1 (Germ.) 10. Oktobro 1929

EL ESPERANTIO

Konsiloj por gazetservantoj

La priservado de gazetoj ne okazu hazarde, neregule; nia laboro estu plenumata plej laŭplane, bonorganizite. En ĉiu loko aŭ regiono, kie aperas laboristaj gazetoj, ekzistu almenaŭ unu oficiala gazetservanto, kiu estas respondeca pri liverado de nacilingve tradukitaj raportoj al certaj gazetoj de koncerna loko aŭ regiono.

Gek-doj el la loko k regiono subtenu la gazetservanton per tradukado de raportoj (interkonsente kun la gazetservanto, por eviti duoblan tradukIaboron) k verkante raportojn por la paĝo de "Esperanto-Servo" en "S-ulo". Sed nepre nur unu K-d(in)o havu la respondecan gvidadon de la persp-a gazetserva laboro en loko aŭ limigita regiono.

Prefere ĉiu gazetservanto havu notlibron, en kiu li aranĝu jenajn rubrikojn:

Dato de la forsendo	n-o k titolo de la raporto	titolo de la gazeto ricevinta la raport.	la raporto aperis kiam?

La kvar rubrikoj laŭ nia sperto tute sufiĉas. Kiam vi tradukis k forsendis raportojn, vi simple nur notas, kiam, kiujn (laŭ n-oj) k al kiuj gazetoj vi sendis ilin. Post apero de la tradukita raporto en gazeto, vi plenumas la kvaran rubrikon. Tiu statistikado tre valoras por via propra kontrolo k multe faciligas la kvaronjaran raportadon al la Centrejo de Esperanto-Servo (pri tio ni nur komence de decembro presigos detalojn).

La statistikadon vi ankoraŭ povas faciligi. Certe ĉiu K-d(in)o, precipe kiu priservas kelkajn gazetojn, aranĝas kartotekon kun kompletaj adresoj de la gazetoj, tendenco ktp. Ĉiu gazeto (do ĉiu kartotekkarto) ricevu numeron. Se tiel vi aranĝas vian laboron, ne necesas skribi en la libro ĉiam la plenan titolon de la gazeto, sed sufiĉas simple la numero de la gazeto (de la koncerna kartotekkarto).

Kiam vi sendas unuan fojon raporton al la Centrejo de Esperanto-Servo, nepre sciigu vian plenan adreson k SAT-matrikulon, ĉar ni skribos novan kartotekon nur pri tiuj Gek-doj, kiuj aktive kunlaboras ĉe la Esperanto-Servo. Poste vi nur bezonos citi ian pseŭdonimon, kiun vi nature antaŭe devas sciigi al ni. **Centrejo de Esperanto-Servo.**

EL USONO

La Gastonia-striko

(Esperanto-Servo.) Okaze la proceson kontraŭ strikantaj tekslaboristoj en Gastonia, dungitaj agentoj atakis la domon de la Nacia Unio de l' teks-laboristoj k la oficejon de l' Internacia Laborista Defendo (IRH). La proksimume 3—400-opa popolaĉo detruis la oficejojn k disrompis la meblaron. Laboristoj, provintaj kontraŭagi ilin, ĝis sango estis batitaj. Ankaŭ la ankoraŭ ekzistanta strik-tendaro estis detruita.

La dungita agentaro tutan nokton agadis k eĉ la 23 malliberigitajn Gek-dojn ili volis forrabi k murdi. Saman nokton "malaperis" 4 tekslaboristoj...

Estas interese, ke la policistaro, tre aktiva kontraŭ la laboristoj, dum la tuta nokto ne estis videbla...

Inter la laboristaro granda estiĝis la ĉagreno, pro la nova provoko flanke de kapitalistaj bandaĉoj. Por kontraŭstari estonte similajn atakojn, estas ekorganizitaj defendtaĉmentoj. S e n n o m u l o.

Vakspupo kiel konscienc-vekilo en la Gastonia-proceso

(Esperanto-Servo.) Por efektivigi la novan "Sakko-Vanceti"-torturadon, la "demokrata" juĝistaro de Usono, dum la proceso en Charlotte kontraŭ la 23 strikintaj tekslaboristoj uzis vakspupon, por tiel konfesigi la "krimulojn". El vakso estas preparita — en vivgrandeco — la figuro de la mortinta policestro Aderholt. La figuro havas policoficiran uniformon k tre similas al la mortinto. El tiu ĉi juĝmetodo ni vidas la senbridan agadon de "sendependa" juĝistaro, kiu ĉiumaniere penas plenumi la volon de la teks-kapitalistoj, por krei "modelan" juĝon.

Unu juranto de la juĝistaro, vidinte la figuron, freneziĝis. Sekve la nova procesmetodo malĝuste trafis... S e n n o m u l o.

EL FINNLANDO

La militarismo triumfas en Finnlando

(Esperanto-Servo.) La burĝaro intencas akceptigi en la parlamento novan leĝon; nomata: "militstata leĝo". Laŭ la proponita leĝo la registaro rajtas aresti k teni en arestejoj dum tuta milittempo eĉ ĉiujn suspektatajn personojn; nuligi ĉiujn organizojn, kiuj laŭ imago de la registaro intencas malhelpi imperialistan militon. Per akcepto de ĉi tiu leĝo oni ankaŭ malpermesus ĉiujn strikojn k donus al la kapitalistoj ĉiujn rajtojn por pli-longigo de la labortago.

Oni povas tre bone kompreni, kontraŭ kiu estas direktita la leĝo-propono. Kiujn aliulojn kapitalista registaro suspektigus, ol siajn klas-kontraŭulojn? Kiuj aliaj organizoj povus esti malhelpantaj imperialistan militon, ol laboristaj klasbatal-organizoj? La finnlanda laboristaro strecos sian tutan forton, por sin defendi kontraŭ ĉi nova bato de la ekspluatistaro. La milit-aventuremuloj restu inter si... F. G. L., T a m p e r e.

Oni ne permesas rompi la pordojn!

(Esperanto-Servo.) Kiel jam la gazetoj informis, okazis ĉe Tampere la 7-an de septembro terurega pereo de ŝipo, en kiu dronis 138 personoj.

Kiam la subakvistoj penis enpenetri en la salonojn de la droniĝinta ŝipo, por elporti la kadavrojn, malpermesis la posedantoj de la ŝipo, rompi la pordojn k intermurojn de la salonoj! Tio estas por la posedantoj pli grava — ŝpari per tio ioman monon — ol kruela malespero k mizero de miloj da homoj, kiuj tago post tagon ĉe la bordo atendadis kadavrojn de siaj familianoj. Nur post ordono de la guberniestro rajtis la subakvistoj penetri en la ŝipon.

La pereiĝinta ŝipo "Kuru" estis konstruita nur kiel unuetaĝa, sed la posedantoj, por pliigi la profiton, antaŭ du jaroj altigis la ŝipon (inter- k supra ferdekoj). Post tio la ŝipo jam ne estis tiel firma ol antaŭe. Jen unu kaŭzo de la katastrofo.

F. G. L., T a m p e r e.

EL ARGENTINO

Kiuj estas la trompitoj?

(Esperanto-Servo.) Samkiel en aliaj landoj, ankaŭ en Argentino, en la ĉefurbo Buenos Aires, okazas ĉevalkuradoj, dum kiuj la homoj vetas por kontentigi sian gajnemon. Laŭ statistiko oni vetis dum la nuna jaro jene:

monato	bileto por 1-a triumfanto	bileto por 2-a triumfant.
januaro	3 736 290	976 583
februaro	4 174 754	1 294 761
marto	6 587 527	1 998 168
aprilo	3 799 973	1 135 109
majo	5 978 797	1 968 614
junio	5 341 283	1 671 077
julio	3 896 496	1 171 144
aŭgusto	3 913 664	1 361 174

Entute estas biletoj venditaj 48 995 414, kiuj kostas 97 990 828 pesojn (1 peso argentina egalas 0.44 dolaro usona).

La klubo "Jokej Club" prenis de tiu ĉi sumo 9 700 082,80 pesojn. Ĉi tiu forprenita sumo do jam estas perdita por la vetantoj.

Aldonante ankoraŭ la monon, elspezita de la ludantoj (vetantoj) por eniri en la ĉevalkurejon — kiu sumis proksimume 2 940 000 pesojn —, oni konstatas, ke la ludantoj perdis entute dum tiu ĉi jaro pli ol 12 949 000 pesojn.

J o s é L o p e z, B u e n o s A i r e s.

2-a listo de raportoj en jaro 1929/30

7. La Gastonia-striko. Sennomulo (Usono).
8. Vakspupo kiel konscienc-vekilo en la Gastonia-proceso. Sennomulo (Usono).
9. La militarismo triumfas en Finnlando. F. G. L., Tampere (Finnlando).
10. Oni ne permesas rompi la pordojn! F. G. L., Tampere (Finnlando).
11. Kiuj estas la trompitoj? José Lopez, Buenos Aires (Argentino).

---

nutri ilin. Kiom da artifikoj estis provataj por reteni la etulon sekundojn pli longe ol permesata; neniam antaŭe mi kredis, ke tiom diferencas unu etulo de la alia. Ĉiu patrino trovis ĉe sia tiun ĉi aŭ tiun belaĵon, kiun alia ne povis konstati.

La 13-an matene jam la patro alvenis por rigardi junan esp-istinon, kaj li estis la ridanta tria. — Se nun la zorgoj pligrandiĝis, ni tamen ne devas malakcepti la edzon kiel sekskamaradon; li estas ja amato, amiko kaj kamarado kaj ne estas ligita kiel liaj antaŭuloj je breda tempo.

* * *

La tempo rapidegas kaj Pia-Floro nun havas 9 monatojn. Ŝi komprenas esperantajn frazojn, ekz. "Venu! Iru al la patro! Vi devas nun fari en noktpoton! Faru, faru, — kaku, kaku! Je demando: Kie estas la patro? ŝi serĉas lin. Tial nun estas tempo eduki la friponeton por la mondo. Helpu, Gek-doj, helpu!

Gepatroj sennaciecaj, ni volas proksimiĝi per niaj propraj observoj kaj spertoj. Ni volas esti pioniroj, ĉe ni; ni devas komenci por la junularo, ni devas helpi glatigi la malebenan vojon. Por la plej malgrandaj la plej bono el tutmondo, por ke la infanjaroj estu plenigataj per vortoj kaj spegulbildoj de sennacieca mondo. Ne lasu min voki sen eĥo...

G e r t r u d K l a p s (11 676), Dancigo.

TRA ESPERANTIO

INTER NI

— Mi ne estas tiaulo, kiu konsideras, ke voĉdonado povas solvi principan demandon.

— Vi certe pravas. Sed pri kio temas?

— Temas pri la aldono al la Statuto, kiu estis akceptita ĉe la lasta balotado[1] *per 1570 voĉoj kontraŭ 192. Mi dubas, ĉu la voĉdonintoj serioze k atente legis k cerbumis la tekston. En ĝi oni ja parolas pri "dogmoj", kiujn instruas partioj. Tio estas ofenda. Ĉu vi opinias, ke mi estas dogmulo? En mia Partio oni ja ne instruas dogmojn. Mi do ripetas: estas dube, ĉu la K-doj, kiuj akceptis tiun aldonon, profunde ekzamenis ties signifon.*

— Sed ĉu vi mem atente legis la tekston de tiu aldono? Ŝajnas, ke ne. Vi parolas pri "dogmoj", dum tiu vorto absolute forestas en la menciita teksto.

— ??!!

— Vi miras! Nu, bonvolu mem kontroli. Jen la koncerna parto: "... per komparo de faktoj k ideoj, per libera diskutado ĝi (SAT) celas malebligi ĉe siaj membroj la d o g m i ĝ o n de la instruoj, kiujn ili ricevas en siaj apartaj medioj." Ĉu do vi tiom supraĵe konas nian lingvon, ke vi ne scipovas fari diferencon inter dogmo k dogmiĝo? Estas ja granda diferenco!

Ni supozu, ke via Partio sukcesis meti en sian programon la tutan puran veron; nu, ĉu tio signifus, ke partianoj ne povos fari el tiu vero dogmon? Jen la demando. Mi opinias k scias laŭsperte, ke jes; vero ja povas fariĝi dogmo ĉe multaj spiritoj, se ili ne havas okazojn kvazaŭ repensadi la temon k retrovi mem la argumentojn, kiuj pruvas ties verecon. Se partianoj ne tenas konstante vigla sian spiriton, se nur parkere ili lernas la instruojn k ne penas kompreni ilian ĝustan sencon, tiam fakte tiuj instruoj d o g m i ĝ a s en la cerbo de la instruitoj.

Tion volas diri la de vi riproĉata frazo. Nenion pli.

Ni ĉiuj konsentas, ke SAT ne devas fari politikan agitadon, ke ĝi povas nur esti kleriga, kultura. Necesas do esti konsekvenca k kompreni, ke oni vere kleriĝas k kulturiĝas ĉefe per komparado de ideoj k libera diskutado pri ili.

Necesas insisti, por ke estu tute klara la afero.

Estas lernantoj, kiuj scipovas solvi geometriajn problemojn nur per tio, ke ili bone parkeris teoremojn. Sed ili ne scipovas klarigi, pruvi ties ĝustecon. Sekve por ili tiuj teoremoj estas kvazaŭ dogmoj. Sed estas aliaj lernantoj, kiuj scipovas bone demonstri la verecon de teoremoj, bone aplikas ilin k scipovas tiri el ili ĉiujn konsekvencojn. Laŭ mi, estas granda diferenco inter la du specoj de lernantoj: la unuaj estas dogmemuloj, la duaj estas memstare pensantaj homoj.

Estas dezirinde, ke la SAT-anoj estu el la dua speco de homoj: nur tiel ili fariĝos plej taŭgaj partianoj, sindikatanoj ktp., unuvorte plej bonaj klasbatalantoj.

Difinante tial si kiel unu el siaj taskoj malebligi d o g m i ĝ o n de partiaj instruoj SAT bone helpas al la Partioj k trafe metas esp-on je la servo de l' tutmonda Proletaro.

E. L.

[1] Vidu "S-ulo"n, n-on 252, pĝ. 448.

La X-a SAT-Kongreso okazos en Londono!

Konforme al oficiala invito de la Londonaj SAT-anoj, ni komisiis tiujn K-dojn, ke ili organizu la X-an Kongreson en sia urbo. Nia decido koincidas kun la deziresprimo de la IX-a. Aliparte, laŭ la nuntempe okazantaj traktadoj inter la Britia Registaro k tiu de USSR, estas antaŭvideble, ke la diplomatiaj rilatoj estos post relative mallonga tempo restarigitaj inter la du ŝtatoj, kio ebligos al niaj Sovetiaj K-doj partopreni la Kongreson. En tiaj kondiĉoj nia decido certe trovos la aprobon de l' grandega plimulto el la SAT-anoj.

Jam nun preparu vin por ĉeesti la X-an jubilean Kongreson de SAT!

D i r e k c i o d e S A T.

PRI LA PROKSIMA JARLIBRO

Per n-o 230 ni jam komunikis, ke la Jarlibro aperos fine de 1929, kun la titolo 1929/30. Al la presejo ni ĵus liveris parton de la manuskripto, kaj preta estos baldaŭ la cetero. Do, se nenio neatendita kontraŭos ĝis tiam, la Jarlibro estos dissendata fine de decembro.

S e n n a c i u l o publikigis plurajn protestojn kontraŭ la decido de la Göteborga Kongreso, laŭ kiu devis presiĝi en la Jarlibro nur la adresoj de la perantoj kaj vicperantoj. La Leipziga nuligis tiun decidon, kaj sekve la adresoj de ĉiuj aktivaj SAT-anoj estos presitaj.

Krom la Adresaro ĝi entenas, kiel kutime, diversajn oficialajn informojn (statuto, konsilantoj, oficuloj, sekcioj ktp....) kaj utilajn sciigojn pri la landaj esperanto-organizoj laboristaj, ankaŭ pri la proletorganizoj, kiuj uzas esperanton en sia internacia korespondado.

Ni projektis enciklopedian parton pli gravan ol ĝis nun, kaj por tio ni esperis multon da bonvolaj kunhelpantoj; sed vanaj restis niaj alvokoj. Certe kelkaj K-doj sin proponis pretaj al iu ajn helpo, sed neniu proponis fari plene difinitan taskon. Ni tamen esceptu K-don de Bruin (Enschede): kiel ĉiujare li zorgis pri la LEA kaj pri la proletorganizoj; sed, samkiel ni, li plendas pro manko da helpo.

Sed eble nia Administranto ĝojos pro tio; li ja delonge timegas pro la eventuala abundo da materialo por la Jarlibro. "Atentu!, li krias al la Direkcio, multege kostos ĝi! Certe ĝia kosto superos la kotizon! Vi estu ŝparemaj!" Kion fari je tia averto? — nur obei!

L a D i r e k c i o.

Mi ja estas aktiva SAT-ano!

Dum la lajpciga kongreso,
Vi plendis pro malprogreso,
Ke inter ni ne troviĝas konsciaj la anoj,
Ke ili ne estas dece aktivaj SAT-anoj.

L' aferon mi ne konsentas.
Diri veron, ĝi min tentas.
Kamaradoj! Ĝi ja estas senbaza akuzo,
Jen, kiel devojn mi faras en praktika uzo!

Repagado de l' kotizo?
Huĥ! Ĝi estas mem la ftizo.
Mi ne volas infektiĝi je tiu malsano,
Kamaradoj! Mi ja estas aktiva SAT-ano!

SENNACIULON aboni?
Kial pri ĝi min admoni?
Ĉiujare foje havas gazeton en mano,
Kamaradoj! Mi ja estas aktiva SAT-ano!

Aĉeti SAT-eldonaĵojn?
Mi ne faras malsaĝaĵojn. —
Pri libroj sin okupas nur ia ĉarlatano,
Kamaradoj! Mi ja estas aktiva SAT-ano!

Balotilon se ricevas,
Pri ĝi pensi mi ne devas.
Pensu pri ĝi kiu sendis kaj la verda rano,
Kamaradoj! Mi ja estas aktiva SAT-ano!

Ĝenerale korespondi,
Skribi, verki kaj respondi?
Pensoj ĉe mi ne elfluas kvazaŭ el krano,
Kamaradoj! Mi ja estas aktiva SAT-ano!

Do mi kontraŭ-protestas,
Ke mi aktiva ne estas.
Mi aktivas tre fervore en plena senfaro,
Ĝin ja povas konstati la tuta SAT-anaro!

NENIU.

EL NIAJ LETEROJ

K-do J. Brukson (1896), Leningrad, skribas al ni jenon:

"Permesu esprimi mian mallaŭdon rilate la artikolon: La 21-a Univ. Kongr. k 5-a Somera Universitato en Budapeŝto, "S-ulo" n-o 258, pĝ. 523. Ke burĝoj estas burĝoj, ni bone scias. Sed jen K-do Lenin instruis nin atente observi la pozitivan laboron de la burĝoj por senkompare perfektigi ĝin. La artikolo mencias la negativan flankon nur de la 5-a Som. Univ. Ĉu ĝi nenion pozitivan havis? — Mi dezirus tralegi je la paĝoj de 'S-ulo' artikolon pritraktantan kompare nian 1-an Som. Univers. k la 5 burĝajn, por

scii kiele streĉi la fortojn por la nova urĝe necesa por la proletaro laboro."

K-do V. Maĥover (10 405), Ĥarkov, skribas: "Ne ĉiam SAT-anaro povas aŭskulti la div. per esp-o faratajn radio-paroladojn mondskale, el kiuj verŝajne troviĝas interesegaj por ĉiuj. Do mia-opinie estas necesege, ke ĉiu esp-lingve disaŭdiganta K-do sendu ĉiufoje kopion de sia parolado, estinta k estonta, al red. de "S-ulo" k tiel helpu al SAT kompiladon k eldonadon de l' suprecititaj paroladoj k faciligu legadon de ĉi lastaj al la tuta SAT-anaro."

Ni supozas, ke la K-do per sia propono ne celas trudi al SAT la taskon eldonadi presite la kompletajn paroladojn faratajn de div. radio-stacioj en la mondo per esp-o! Ni pensas prefere, ke la K-do celas nur atingi, ke la titoloj de la div. paroladoj estu konigataj al ĉiuj SAT-anoj (per "S-ulo"). Tio ja vere povus esti interesa por ĉiuj, ĉar ĝi permesas observi ankaŭ al ne-radiistoj, kion oni prezentas mondskale per nia lingvo al la aŭskultantoj. Nur en tiu formo la supra propono ŝajnas al ni konsiderinda ... Red.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

FRANCIO. Lyon. La LEA-grupo aranĝis en sept. ampleksan varbsemajnon, pri kiu notis en sufiĉe atentiga maniero la div. lokaj lab. gazetoj. — **Nancy.** Grandan sukceson havis manifestacio organizita de la loka Grupo je honoro de 80 sarlandaj k germ. K-doj (naturamikoj k esp-istoj) venintaj al "renkontiĝo". Ĝi okazis en la Popoldomo (21. 9.). Antaŭvidita estis la alveno de 32 esp-istoj alilandaj k 10 naturamikoj neesp-istaj. Venis ĉ. **80**, inter ili la duono estis esp-istoj, la aliaj nur naturamikoj. Dank' al farita propagando la Popoldomo estis plenplena. Ĉiuj estis en kostumo de sia organizo: socialista, komunista, naturamika, k tio donis strangan aspekton en la salonego. Krom la programo, la naturamikoj spontane kantis k dancis sur la scenejo k havis grandegan sukceson. Salutis diverstendencaj oratoroj, kies vortoj tuj tradukiĝis francen. Plej grandan embarason kaŭzis la grandnombro da gastoj pro la loĝigo. Tamen esp-istoj k neesp-istoj dormigis ĉiujn en siaj hejmoj. Estis vera frateco. En la kunsido oni priparolis fondon de sarlanda-franca asocio, sed tiu prop. estis malakceptata pro ekzisto de FEO k GLEA. Oni akceptis ĉiujare okazigi similan renkontiĝon. Pri esp. propagando oni konstatis, ke precipe la peresp-a laboro aspektas serioza, dum en la poresp-a agado ni aspektas iom kiel fanfaronuloj. Estis fondata Naturamika sekcio en Nancy, al kiu aliĝis ĉiuj anoj de la esp. grupo. Tiu sekcio estiĝinta nur per la helpo de l' esp-istoj, uzos ankaŭ estonte la peresp-ajn servojn. Granda prop. efiko de l' manifestacio montriĝis en multnombraj aliĝoj al la novaj kursoj. La Pariza soc. gazeto raportis detale pri la okazo. (H. D.) — **GERMANIO. Ammendorf.** La ĉiumonata organo de la Naturamikoj, distr. Turingio, je propra iniciativo disponigas al ni iom da spaco por peresp-aj informoj. Se niaj naturamikaj K-doj ĉiulandaj provizos al la red. sufiĉe da taŭga materialo, certe imitos la ekzemplon ankaŭ aliaj distriktoj. (2002.)

ĈE LA NEŬTRALULOJ

Dum la Haga Riparkonferenco la Nederlanda Poŝta Administracio, prizorgante la poŝtajn aferojn por delegitoj k ĵurnalistoj, instalis ankaŭ specialan esp. servon en la provizora konferenca oficejo, dejorigante esp. oficiston. Sur la oficeja muro estis afiŝo atentiganta pri uzo de esp-o. Ĉiu poŝtoficisto en Nederlando havas la rajton pendigi afiŝon pri esp-o en sia laborejo.

* * *

En Italio la movado vigliĝis en Udine, kie okazis la nacia esp. kongreso. En Torino okazas ĉiusemajne radio-disaŭdigo en esp-o. Laŭ la UEA-Jarlibro en ĉi lasta urbo ankaŭ troviĝas esp. fervojista grupo, kies membroj sendube apartenas al la faŝista sindikato.

DIVERSAĴOJ

Mondo

la konata literatura organo franclingva (ankaŭ hispan- k danlingva) direktata de H. Barbüs, aperigas depost kelkaj semajnoj regule duonpaĝon **en esp-o.** Estas dezirinde, ke pro tiu grava atingo niaj K-doj esprimu al la Redakcio (50, rue Etienne-Marcel, Paris 2-e) siajn gratulojn k samtempe profitu la okazon por instigi ĝin estonte aperigi tutan paĝon en esp-o.

"Labesko"-laboro

Individuo el Stuttgart (Germ.), kiu kelkajn monatojn travagis Sovetion, aperigis kalumnian serion da artikoloj kun la celo insulti Sovetion. Post liaj unuaj raportoj nia "Labesko"-rondo tuj interrilatis kun sovetiaj K-doj, petante klarigojn. La esp. servo funkciis. Tre detalajn leterojn ni povis disponigi al la redakcio de la kom. gazeto, kiu tre danke akceptis la materialon. Estis granda propagando, ke ni per esp-o, kun helpo de niaj rusaj gefratoj, sukcesis malkaŝi la veron pri Sovetio.

Walter Neumann (10 082).

Korekto. La aŭtoro de la Deklaro legita dum la Kongreso (vidu en n-o 256, pĝ. 488, 2-a kol., lin. 44 de supre), K-do Fade, rimarkigas al ni pri sencmalklariga preseraro en tiu alineo. Fakte ni notis ĝuste en nia manuskripto jenan frazon: "Li diras, ke naciliberigaj movadoj en kolonioj ne estas 'reakcia', sed progresiga fenomeno ..." La en n-o 256 mankintaj vortoj (substrekitaj) estas erare ellasitaj de la kompostisto.

Deklaro pri "Deklaro"

Okaze de Deklaro en "S-ulo" n-o 257, la subskribintoj komunikas, ke la 31-an de majo ni subskribis ateston pri la afero Soares. Pro okazoj, poste aranĝitaj de Soares, ni per tio ĉi klarigas, ke tia subsigno estas senvalora. Kiam ni subsignis ateston, ni pensis k esperis, ke la afero estu finita. Kio estas skribita en la Deklaro, ni tute ne substrekas.

Göteborg, 16-an de sept. 1929.

Axel Nilsson (9965), komunisto, Ture Viren (12 927), kom., Elma Adamson (9966), kom., Anders Petterson (4694), kom., Eric Sonander (14 544), kom.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

La Flamme, St. Etienne, 24. 8., Plifirm. de l' faŝ. reĝ. en Polio (246); Le Travail, Oudjda, 14. 9., El Usono (246); L'Effort, Lyon, 15. 9., Labortribunaloj en Germ.

Priesper. artik. k notojn enhavis:

De Tribune, Amsterd., 23. 8.; La Volonté de Paix, Levallois-Perret, jul.; Le Populaire, Paris, 1. 8., 28. 8., 18. 9., 26. 9.; La Loire, St. Etienne, 4. 8.; L'Emancipateur, Bourges, 28. 7.; 4. 8.; 15. 9.; La Lorraine, Nancy, 24. 8., 7. 9., 14. 9.; Le Réveil Ouvrier, Nancy, 7. 9.; Dneprovski Bodink, Kiev, aŭg.; Kieva Proleto, 20. 7.; L'Effort, Lyon, 15. 9.; Signalen, Stokh., 19. 9.; Sunday Worker, London, 22. 9.; Münchener Post, 23. 9.; Volksztg., Innsbruck, 3. 9. (art. de Deubler); il Piccolo, Alekssandria, 21. 9.

Pri la SAT-Kongreso raportis:

Monde, Kopenhago (skandin. eld.), aŭg.; Proleta Pravda, Kiev, 22. 8; The New Dawn, Manchester, 14. 9.; Volk u. Zeit, Berlin (ilustr. aldono al soc. dem. gazetaro) n-o 38, bildo.

Pri SAT enpresis:

Daily Worker, Novjorko, 6. 8.; Juna Bolŝeviko, Kiev, 1. 9. (kliŝoj de "S-ulo" k SAT-membrokarto).

NIA POŜTO

2002. — Tiajn alvokojn ni ne povas enmeti senpage. Vidu tamen sub "Kroniko". Ĉiuj Gek-doj atentu, ke ili ne sendu alvokojn sen monpago al la Adm. laŭ la anonca tarifo. Vi eksciu k konsideru, ke ĉiu linio en nia ĵurnalo devas esti kontante pagata al nia presisto, k ke en la nuna stato, kie la abonantkvanto ankoraŭ ne estas sufiĉe alta, ĉiu n-o kaŭzas al ni deficiton. Gek-doj, ĉu vi volas toleri tiun staton? Ĉiu el vi helpu laŭ siaj povoj, por forigi tiun deficiton, kiu malhelpas nian agadon. La plej bona rimedo estas alkonduki amase novajn abonantojn! Agu!

4684. — Jes, temis pri via artikolo en tiu brita gazeto. Adreson precizan ni ne havas. Turnu vin al 11 979 (London) aŭ evtl. 8048 (Leeds).

Semjonov. Via raporto superfluiĝis per la rap. de Dneprano en n-o 260.

14 771. — Turnu vin al Sveda Esp.-

K-do **A. H. v. d. Linden, Weidestraat 17, AMSTERDAM-Ost,** tre dankas la Gek-dojn pro la ricevitaj leteroj k PI, sed petas pardonon, ĉar al li mankas la tempo respondi al ĉiuj.

Förbundet (Stockholm I, Fack 698) por informiĝi pri tia eldono. Vian manuskripton ni intencas uzi felietone.

F. Gr. el Kanado. Ĉar ni jam enmetis kelkajn liniojn pri la afero en n-o 260, ni ne plu publikigos la poste senditan raporton.

10 662. — Kiam ni uzos vian materialon por "L. L." k en kiu n-o, ni neniam antaŭe povas difini, ĉar ja ne temas pri urĝe presotaj aktualaĵoj. "La lasta kuglo" ne estos uzata.

3189. — Por senditaj gaz. pagu al la Adm. 1.— mk. g. Red.

14 631. — Laŭ la decido de la lasta kongreso aperos en jarlibro nur la kompleta adreso k la profesio. Se vi deziras apartajn citojn ni rekomendas al vi presigi koresp. anoncon en la jarlibro.

Izmajlov (Stalin). — Bv. sciigi vian membro-numeron. Adm.

K * O * R * E * S * P * O * N * D * A * D * O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,80 mk. g., ĉiu plia linio 0,50 mk. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

FINNLANDO

K-do Paavo Huranen (15 012), Tampere, devas prokrasti la resp., sed poste resp. certe al siaj gekoresp-antoj aŭ donos la adr. al aliaj.

FRANCIO

K-do Auguste Flory, Munsterstr. 56, Hilsenheim (Elsass), dez. koresp. kun filatelistoj ĉl. precipe kun Sovetio.

K-do E. Carrière, 30, rue Lafontaine, Wasquehal (Nord), dez. koresp. kun anark. aŭ fervoraj SAT-anoj.

K-do Paul Météorof, 130 Mac Mahon, Nancy, koresp. esp-e, france, ĉl., pri dekorativa k skulpta arto, precipe kun sovetiaj fakuloj. Gazetojn, desegnaĵoj interŝanĝotaj.

— Blanklandaj gelernantoj korespon. kĉl. Skribu pere de la supra adreso.

GERMANIO

K-do Paul Drechsel, Markt 3, Burkhardtsdorf i. Erzgeb., dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl., L, PI. Resp. garantiata.

K-do Max Müller, Rungstockstr. 62, Olbernhau i. Sa., dez. interŝ. L, PI. fotojn, kĉl. Certe resp.

K-do H. Scheuplein, Kirchgasse 16, Schonungen a. M., dez. koresp. pri botaniko, interŝ. sekigitajn florojn, muziknotojn ktp.

— LEA-grupo dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj. Adr.: K-do Fritz Hölzgen, Grüner Hof 6, Köln-Merheim, lks. rh.

K-do A. Winkler, Hilligerstrasse 7, Leipzig N 25, kore dankas por ĉ. respondoj. Bedaŭrinde mi ne povas resp. al ĉiuj (55).

K-do Richard Treffkorn, Finkengutweg 37, Sebnitz i. Sa., dez. interŝ. PI, kĉl., PM, se eble kun klarigoj, bfl.

K-do Fr. Melchinger, Eybstrasse 72, Geislingen-Steige, dez. koresp. kĉl., L, PI, PM kun honestaj filatelistoj.

K-do F. Hentschel, Vorsetzen 6, H. I., Hamburg III, dez. interŝ. PM, kĉl. Sendu unue!

K-do Hans Ludwig, Tucherstrasse 33, Nürnberg, dez. koresp. kun anglo, kiu lernas la germ. lingvon pri lingvaj demandoj. — La sama interŝ. PM, kĉl. Sendu unue k mi resendos la saman kvanton de Germanio. Resp. garantiata.

— Du fratoj dez. interŝ. PI, PM, kĉl. Resp. garantiata. Adr.: W. Hanke, Ring 4, Breslau-Hundsfeld.

K-do Schmidbauer, G. 155, Augsburg, dez. koresp. k interŝ. PK, PI, il. gaz. kĉl. Resp. garantiata.

Adresŝanĝo. — Gek-doj Falkenherr (13 563 k 10 084), Dortmund loĝas nun: Lüdinghauser Str. 27, Dortmund-Eving. — K-dino 13 563 dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

HISPANIO

K-do Antono Navarro Espasa, str. Tonente Perales, 1, bajos, Barcelona (Sans), dez. interŝ. PI, kĉl.

JARABONO
por membroj . . . 8 mk. g.
por nemembroj . . 9 mk. g.
Ankaŭ ¼-jare abonebla

JAPANIO

K-do M. Kaŭakiŝi, Enami-maĉi, Tojama-ken, dez. koresp. kĉl. pri literaturo, dramo, filmo. Interŝanĝas aĵojn.

SOVETIO

K-do G. Azovskij, Kuzneĉnaja, 70, Krasnodar, dez. koresp. pri div. temoj, kĉl., L, PK.

K-do D. Bergmann, Orenb. okr. kolon. Lugovsk. Semiletka, Pleŝanov, dez. koresp. kĉl., pri ĉ. temoj.

En la Internacia Junulara Tago Infanoj-esperantistoj sendas varmegan fratan saluton al la tutmonda junularo. Ĉiuj grupoj, ĉiuj K-doj estas petataj

sendi esp-aĵojn por nia ekspozicio.

Sendu tuj amase artikolojn por jurnalo, salutleterojn, gazetojn ktp. Nepre resp. **Adreso: Rondeto de esperantistoj ĉe Kuŝĉovskij detski klub, ZINOVJEVSK, USSR.**

K-do Avdeev, 9-aja Sokolniĉja, 11/16, kv. 20, Moskvo-4, dez. koresp kĉl., L, PK, PI, PM, pri ĉ. temoj.

K-dino Gluĥareva, Egerskaja ul. 8, kv. 2, Moskvo-14, dez. koresp. kĉl., L, PK, PI, PM, pri ĉ. temoj.

K-dino Ŝura Molĉanova, ul. Engelsa, 4, kv. 1, Moskvo-5, dez. koresp. kĉl., L, PM, PK, PI, pri ĉ. temoj.

K-do M. Monastirov, Barnaul okr., selo Pavlosk-Zavod, dez. koresp. kĉl., pri ĉ. temoj. Certe resp.

K-do P. Jasinskij, Keret, Karelio, dez. koresp. kĉl., L, PI. Nepre resp.

— Junkomunista ĉelo Kolektiv "KSM", Elektro-Stancia, Kremenĉug, dez. koresp. kun jun. kom. (individue k grupe) pri ĉ. temoj. Resp. garantiata.

SVEDIO

K-do Harald E. Norgren, Sibyllegatan, 69, c/o Thorsell, Stockholm, dez. seriozan koresp-adon, L, PK, PI, bfl., kĉl., PM per 25, 50 aŭ 100 malsamaj specoj. Resp. garantiata.

USONO

Peto. — Gekongresanoj de la IX-a, kiuj faris grupfotojn en Leipzig, estas petataj sendi al mi 1 ekz. el ĉ. interesaj fotoj. Ni bezonas ilin por propagandcele. Ĉiuj estas rekompencataj laŭ deziro. Adr.: K-do Ruĝamo Bonesper, p. a. Modern Book Shop, 350 East 81 st str. New York, City.

Estimataj Gek-doj helpu!

Tri jaroj de niaj klopodoj alportis al ni sukceson en disvastigo de ESPERANTO laŭ tuta Nordkaŭkazlanda fervojaro. De jaro 1928 oni konfirmis FERVOJARAN ESPERANTAN oficejon. Dum oktobro oni malfermos esp. kursojn k rondetojn preskaŭ je ĉ. grandaj stacidomoj de l' ferv. (ĝi etendiĝas pli ol 3500 km.). La 20. okt. ekcirkulados vagona esp. ekspozicio, laŭ la tuta fervojareto. Por tiu celo oni bezonas multe da materialo. Ni devas pruvi al la fervojistaro disvastiĝon k utilon de esp. Gek-doj helpu! Alsendu: L, PI, priskribojn de vivo, laboro, revoluc. klasbataloj, afiŝojn, esp-aĵojn, fotografaĵojn ktp. Ni ĉiam helpadis k helpados al vi laŭ okazoj. Ĉiun sendinton ni rekompencos per pli valoraj esp-aĵoj. Sendu multnombre k senprokraste! Adr.: **Sovetio, Rostov-Don, Administrejo de Nordkaŭkazlanda fervojaro, al Fervojara Esperantista Oficejo.** Komisiite Florov (SAT-ano 7198). (Viajn adresojn skribu plej legeble.)

Fervojista klubo
je la nomo de K-do Kuhmisterov
Moskvo, Gorohovskaja 8, deziras korespondadi kun ĉ l.: Junulsekcio kun gejunuloj pri ĉiuj temoj, Pionirtaĉmento kun infanoj, Grupo de telegrafistoj kun samprofesianoj.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag. Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)